

4 arany, 18 ezüst drém, 30 tiszteletli és előismerő oklevél.

Kwizda-féle
korneuburgi
marha-táppor.
Veterin-átiatitkai szer lovak, szarvasmarhák és juhok számára. 43 ezüstenő óta a legtöbb istállóban kitűnő sikerrel alkalmazták a lépköveskedő és hízóanyagok, rozsa emésztésénél; a tehének tejének bővségessé és jobbatételezésére.

Ar: 1/2 doboz 75 kr., 1/4 doboz 35 kr.
Csupán a fenti védjeggyel ellátva valódi és kapható minden gyógyszerárban és gyógyszerkereskedésben. — Főraktár: **Kwizda Ferencz Joh.**
cs. és kir. osztr.-magyar és román kir. udv. szállító. 6999

Kerületi gyógyszerésznél Korneuburg, Bécs mellett.

Szomorú de igaz
hogy öltözékünk nagyobb gondot fordítunk mint Egészségünk. Ha ruháink a legparányibb szakadékokat észlelünk, azonnal eltüntetjük, nehogy nagyobbodják, de ha ez testi épességünk az eset, számba se vesszük. Egy kis köhögés, fűfűzés, emésztési zavartok mit tesz az? Úgyet se vetünk rá. Hát ez vétkes könnyelműség, mely később keservesen megbosszulja magát rajtunk, mert valamin a kis szakadékból nagy lesz, ép úgy a kis bajból nagy baj keletkezik, ha kellő intézkedés nincsen gyorsan kénél. A legtöbb betegség kutterfórása a gyomor rendetlen működése, a mit

Egger kellemes ízű szodapasztilája
csakhamar beszűntet, ha idejekorán használjuk (1 doboz 30 kr.) A tüdő-, torok- és mellbajok, köhögéssel, rekedtséggel és elnyálkósodással kezdődnek. Egger kitűnő ízű Mellpasztillája megövi bennünket a bajtól teljes biztonsággal (1 doboz 50 kr. és 1 ft. Próbadoz 25 kr.). Minden gyógyszerárban kapható: Főraktár: **Nádorgyógyásztár (dr. Egger Leo és Egger J.)**
Budapest, Váci-körút 37. 7179

MATTONI ÉS GISSHÜBLER
legújabb égvényes
SAVANYUKUT

KURCZ LIPÓT ÉS TSA
PHOTO
ezinkográfia
BUDAPEST, V. SZENTKIRÁLYI 13.
CLICHÉ
LEGJOBB
OLD-50
KIVITELBEN
ezinkográfia
fametszel

Szépség és egészség.
Korunk főnyavalyja az idegesség és vértelenség, melyből számtalan kör származik. Ez ellen pedig legbiztosabban hat a **vasas chinabor**
1 üveg 1 ft 20 kr., 5 üveg franco küldve 6 ft.
Sherryvel van készített és minden hasonlóval kevertéknél közt a legjobbat elnevezésű vasas tartalmazza.

ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszerész Aradon.
Kapható Budapesten: Török József gyógyszer. uránál és minden magyarors. gyógyszerárban.

A női szépség
emelésére, tökéletesítésére és fenntartására legkiválóbb, teljesen ártalmatlan, vegytiszta és zsermentes készítmény a 7163

Margit Crème.
Rövid idő alatt szüntet szepült, májfoltot, pattanást, bőrrákát (mitesser) és minden más bőrbaját. Kisimítja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is tőde bájos arciszint kölcsönöz. ára 50 kr., nagy 1 forint.
Margit hölgypor 60 kr. 3 színben. **Margit szappan** 35 kr. **Margit fogpép** (Zahnpasta) 50 kr.
Készítő FÖLDES gyógyszerára, Aradon Deák Ferencz-utca 11. sz.
Főraktár: **Török József** gyógyszerára, Budapesten Király-utca 12.

A SZÉPSÉG APOLÁSÁHOZ.
Addig el nem ért HATÁS.

KIELHAUSER H.
folyékony
Glycerin-Crème
ártalmatlan anyagokból készült sikerült vegyület, mely nevesek a bőrt finomítja, hanem tényleg az ifjú füdeséget eleveníti és azt állandóan fenntartja. Legjobb óvszer levegő, szél és napsütés ellen, eltávolít napfoltot, szepült, májfoltot és minden más bőrtisztatlanságot.

Glycerin-Crème-Szappan
kiváló enyhe, báronszerű bőrt idez elő. A Glycerin-Crème használatánál ajánlható a **Párisi Hölgypuder**
a legártalmatlanabb puder, a bőrt szép fehér színre változtatja és azt simán és szárazon tartja.

Hamított párisi hölgyrudertől és Glycerin-Crémétől óvakodjanak; csak az 1 valódi, melyen a czimkép, valamint a ábrán a mellékelt védjegy van.

Raktár minden gyógyszerárban és illatszer-üzletben.
Magyarországi főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerára Budapest, Király-utca 12.

SZABADALMAKAT (Patente). Kiosaközöl, védjegyeket és mintákat belajstromat, a világ minden államában, legkedvezőbb feltételek mellett, **RÉTHY JÁNOS**, nemzetközi szabadalmi iroda. Budapest, Erzsébet-körút 2. szám. (Tulajdonos Zielinski Szilárd, okl. mérnök.) 7015

IZZADÁS ELLEN
láb, kéz, mell, hónalj, arcz stb.
valamin a gyermek kipállása ellen feltétlen biztos szer a Hazalinsky-féle Universal-hintőpor. Ara 50 kr. Kapható Budapesten, «Szt.-László» gyógyszerár Sándor-tér. 7260

A Magyar Asphalt részvény-társaság
Budapest, Andrassy-út 30.
elvállalja jóállás mellett legolcsóbban **asphalt-burkolatok** fektetését és 7117 **nedves lakások**, pincék, stb., gyökerecsiszoztatását.
Telefon.

Raktáron maradt selyemkelmék
árendeményvel, valamint a legújabb szines és mindenemű fekete selyemkelmék, igazi gyári áron a valódság és tartóságért való jóállás mellett porto- és vámmentesen hahoz szállítattak. A legjobb, közvetlen megrendelési forrás magánok számára. Ezer mag szer elismeréssel. Minták franco. Svájcba a levélportó költségen.

GRIEDER ADOLF ÉS TSA
selyemkélme-gyárak szövetségé Zürich. 0956
Spanyol kir. udvari szállító. Spanyol kir. udvari szállító.

Lesoványodásra s egyidejűleg az egészszeg erősítésére 2 hónapig veszd a dr. Blyt a dr. Duchesne-Dupare klin. tanár, becsületrend lovagja — meggyógyulása után Boisson gyógyász. által készített «perza-pilula», vesiculosisnevel előállított növ. készítmény. Egy 3 frtos nemzetközi posta-utalvány küldésével bér. szállít egy palaccal: **M. BOISSON, 100 rue Montmartre, Paris. Budapesten kapható: **Török József** gyógyszerésznél, király-utca 12. szám. 7050**

ŐS BUDA VÁRA
juliusi műsor. A berlini symphonikus zenekar nagy hangversenye. **Novikow** orosz énekes és tánczosport. «Rainer» tiroli tánc- és énekesport. «The sisters Walton» angol ének- és tánczosport. A m. kir. operaház énekariból alakult

Apolló férfi négyes. A magyar dal- és táncztársulat.
Katonazene felváltva, a honvédszenekar, a cs. és kir. 6-ik és 69. gyalogezred zenekara által. **Balog Károly** cigány zenekar. **Miklós Pista** szabadtéri tambura zenekara, 3 olasz utcai énekes csoport, 1 spanyol utcai énekes csoport. Kedvezően idő esetén: a «Berlini symphonikus zenekar a meosetben, a «Magyar dal-társulat» és vegyes előadások a francia mulatóban, a «Rainer» csoport fedett helyiségben tartja előadásait. 7195
Belépő díj: esti 6 óráig 20 kr, azontul 30 kr.

WEINWURM ANTAL
fényképész első magyarországi chemigraphiai műintézte. Budapest, IV., Károly-utca 3.

Készít mindenemű cinkkedési díctot, autotypia, phototypia, emigratya és caromotypia utján. Alaprajzok, térképek, hálósotok fotolitografiai úton a legújanyosabban sokszorosítottak. Külön berendezés hásonkivül való fénykép felvételekre.

LOHSE-féle Maiglöckchen
zsebkendő-illatszer — szappan arczpor — pipere-víz brillantine — Eau de Cologne.
Valódi csak akkor, ha a feltaláló cégét viseli.

Gustav Lohse
BERLIN, 45/46 Jäger-Strasse.
Kapható valamennyi illatszerészet, díszmü-aru-, gyógyfűszerészet- és gyógyszerárban Ausztria-Magyarországon.

Fessty társaság körkép palotájában Városliget 7173
Krisztus a keresztfn és Jeruzsálem
óriási körkép. Látható reggel 9 órától esti 8 óráig.
Az esti órákban villanyvilágításnál. Belépő díj 50 kr.
Gyermekekgy 30 krajczár.

VASÁRNAPI UJSÁG

30. SZÁM. 1897. BUDAPEST, JULIUS 25. 44. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 ft. POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félévre — 6 ft.

Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre 8 ft. félévre — 4 ft.

Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK { egész évre 5.— félévre — 2.50

Külföldi előfizetésekhöz a postalgó megfűszerezett viteldij is csatolandó.

A STOCKHOLMI KIÁLLÍTÁS.
A MŰVELT VILÁG újságírói tavaly, a mi ezredévi kiállításunk alkalmából nálunk tartották meg harmadik nemzetközi kongresszusukat; az idén pedig Stockholmba gyűlekeztek a hírlapirodalom közös érdekei fölött tanácskozni.

Tavaly a mi vendégünk volt az egész világ; most mi voltunk vendégek Svédországban. A világ különböző részeiből nagyobbára ugyanazok látogattak el Stockholmba is, mint a kik nálunk jártak, s örömmel említhetem föl, hogy az előbbi házigazdát nem felejtették el az új miatt s a stockholmi szép kiállítás dícsérete mellett, bőven kijutott a kedves és hízegő visszamelekezés a mi tavalyi dícsőségünknek is.

És hogy első sorban s röviden végezzek én is az összehasonlítás-sal, a mi kiállításunk szebb is, nagyobb is volt; és különösen meglepett bennünket, hogy a miénknek egyes részleteit majdnem teljesen hű másolatban találtuk föl Stockholmban, a mint hogy a folyvást sűrűbbé váló nemzetközi érintkezések következtében minden újabb kiállításon fordulnak elő ismétlődések. Egy-egy pillanatra azt hittük, hogy a Városligetben vagyunk, nem pedig a Mälara partján.

Egyben azonban felülmulja a stockholmi kiállítás a miénkét. Tesék csak elgondolni, hogy nekünk csupán a kis városligeti tó állott rendelkezésünkre; itt pedig mindenütt tenger veszi körül a kiállítás területét szolgáló szigeteket, s míg mi a hadihajót csak szárazföldön tudtuk bemutatni, addig ott igazi tengeren igazi hajó szolgál erre a célra.

Stockholmot Éjszaka Velencejének szeretik nevezni; pedig nagyon kevésé hasonlít hozzá. Velenceze egy hanyatló régi laguna-város, melynek festői omadékeit is a régi dícsőség, a történelem napjának ragyogó sugarai aranyozzák meg, s tesszik véghetetlenül bájosá, vonzóvá. Stockholm pedig egy jelen-

kori világváros, a melyben minden a reményteljes, dícsőséges nagy jövőnek s a jelen nyüzsgő életének, erejének nagyságát hirdeti. Stockholm nem a tengerbe van építve, hanem a tenger szüntelenül mozgó, hullámzó árja öleli szeliden körül azokat a szigeteket, a melyekre a város építve van. Csodálatos egy város, a hol tenger, hegy, erdő és levegő, még pedig tiszta, egészséges levegő olyan mennyiségben tisztul, hogy fölslegessé teszi a közegészségügyi és szépítő bizottság minden papiromkáját. Szébb helyet a regényírói fantáziája sem tudna kigondolni, mint a stockholmi új opera széles terrasz, a honnan, míg a híres svéd

puncs arany nedűjét szűresörlőd, pompás kilátás kínálkozik a szemben levő királyi palota remek tagolású renaissance épületére, a Ryd darholmra és balra a tenger kékes vizében fürdő, buja lombozatú Djurgartenra.

Ebben a Djurgarten-ban — állatkertben — építették föl a stockholmi kiállítás szebbnél-szebb pavillonjait és palotáit. Egy remek kis köhíd — szobrokkal megrakva, a mely művészi díszítésre nálunk soha sem gondolnak, — vezet a város legújabb és legszebb útjáról, a Strandvägen-ről a kiállításba. Az alacsony, semmi meglepetést nem keltő főbejárással szemközt emelkedik hatalmas, rózsaszínű, fehér és kék színekben pompázó kupolája az iparsarnoknak. Éjszaki stílus ez, a mely formájában a moszkvai kupolákhoz hasonlít, s akármerre megynék, e stílusnak az eredetisége, nemzeti jellege minduntalan szemünkre ötlök.

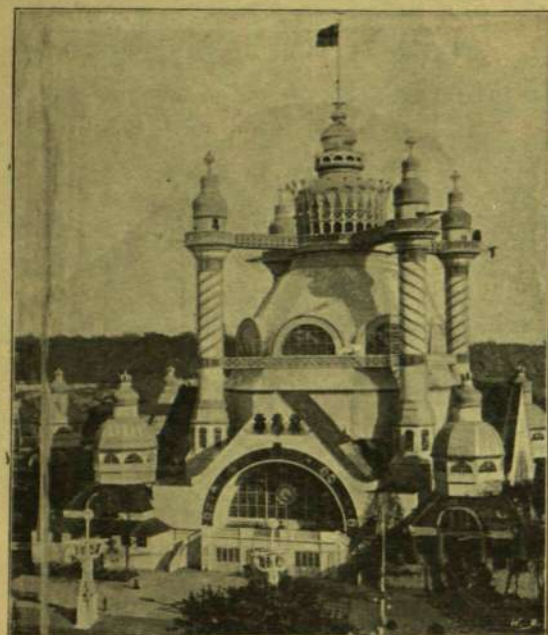
Az iparsarnokban 16,000 négy-szögmeternyi hatalmas területen minden föl van halmozva, a mit a skandináv félszigetek lakosainak tehetsége és szorgalma létre tudott hozni. Hatalmas területen, hatalmas erők nyilvánulását látja az ember, s a svéd-norvég ipar előtt tisztelettel hajtja meg lobogóját a külföldi ember, mert érzi, hogy ez a messze éjszakra eső ország lépést tart nyugati Európával, s egy nappal sincs hátrább, mint akár Páris, akár London.

És így vagyunk a többi pavillonokkal is. Mindenütt föltalálunk mindent, a mit akár nálunk, akár másutt láttunk vagy láthatunk; de az elrendezés ötletessége, a csoportosítás művészete egyképen tanúsítja az izlés fejlettségét s a műveltség magas fokát.

A mindenütt föltalálható kiállítási tárgyak mellett természetesen különösen érdekelnék bennünket azok a különlegességek, melyek az itteni természetrajzi sajátságok és éghajlati körülmények egyszerű következményei. A tenger mellett lakó nép egész művelődéstörténetét föl lehet találni a hajózási és halászati pavillonban, a mely ügyes

II. OSZKÁR SVÉD KIRÁLY.

Fénykép után.

AZ IPARCARNOK A STOCKHOLMI KIÁLLÍTÁSON.

elrendezésével szinte bepillantást enged a legutolsó norvég halász kunyhójába és családi életébe is.

Nagyon érdekes még a sport- és turista-pavillon sok látványos, s a kiállítás egyik legszébb épülete a képzőművészeti pavillon, melynek már egyszerű, nemes izlésben tartott külseje is elárulja rendeltetését. Ez előtt van a svédek legjobb szobrának, X. Károly király Malmöben levő lovas szobrának mesterien hű utánzata is. Benn a különböző termékek pedig nemzetközi műtárlatot rendezett az a bizottság, melynek élén *Jenő* királyi herceg áll, a ki maga is a jobb festőművészek közé tartozik. Fájdalom, hogy ebben a gazdag és magas színvonalon álló tárlatban a mi festőink csak egyetlenegy képpel, a *Benczúr* Gyula Szapáry Géza grófot ábrázoló arcképeivel vannak képviselve.

Magáról a kiállításról hosszasan irnom, — miután a teljes részletezést a tér szűk volta úgy sem engedi, — talán unalmas is volna; de okvetlenül meg kell emlékeznem a svédek Ós-Budavárjáról: *Gamla Stockholm*-ról. Hazai mintára készült ez is, de a Potemkin-féle falvannál szokatlan szilárdsággal és tartóssággal. A régi Stockholm néhány utcája van itt korszerűsítéssel megörökítve, s nagy érdeme ennek a festett történetnek, hogy a múltnak egyik főmaradt s ez alkalomból ügyesen restaurált emléke s a régi királyi vár körül csoportosuló épületei közvetlen összeköttetést nyertek a valódi történelemmel. Mástól különben igen csöndes ez az Ós-Stockholm. Míg nálunk inkább az orfeumi jelleg volt az uralkodó, addig itt a történelmi hűségre adtak többlet. Mindössze két színház, de komoly előadásokra szánt színház, s egy kávézó helyiség teszi mulatóhelylyé.

De nem hiányzik a kiállításból a falu sem. *Skansen* a neve annak a külön résznek, melyben a skandináv népelet van etnografiai részletességgel és hűséggel bemutatva. De mennyi gondolat, mennyi szeretettel és az idegenek iránt mennyi előzékenységgel!

Svédországnak nagyon sok vidéke van, a hol a népszokások, életmód, viselet és a tájszólás meg lehetőséget nyújt a néprajz számára. A déli svéd pl. egészen másképp él, mint az északi, vagy a lapp; az ország belsejében lakók másképpen, mint a tengerparti halászok. A *Skansen*-ben minden árnyalat be van mutatva, s míg nálunk a falut úgy csinálták meg, hogy itt építettek föl a különböző vidékek házeit: addig a svédek egyenesen oda szállították az eredeti viskókat, kunyhókat és sátrakat lakóikkal együtt. Dr. *Hazelius* Artúr, az északi múzeum igazgatója, tervezte

és valósította meg az egész *Skansen*-nek a beosztását, s ő gondoskodik arról is, hogy ott az idegeneket kalauzolják és a szükséges fölvilágosításokkal ellássák.

A *sajtó pavillonjáról* is külön kell megemlékezni. Nálunk is volt ilyen, szépen berendezve, de soha sem volt benne egy lélek sem. Stockholmban állandó sajtóiroda van működésben, a mely minden útbizárgatással és fölvilágosítással a legnagyobb előzékenységgel szolgál. Ennek a főnöke, *Blanche Thore* úr, mindig ott található, s nem kívánhatunk tőle olyasmit, a mit meg nem tett volna.

És ha mi szeretjük a mi kiállításunkat, a stockholmiak s általában a svédek igazán rajonganak a magukéért. Még a norvégok is, a kik gyűlölik a svédek, ezrével látogatják, mert hiszen az egészben nekik is nagy részük van. Érdekes ennek a két, egy területen élő, csekély különbséggel egy nyelvet beszélő, igazán testvérnépnek a végtelen gyűlölködése. Ismerek két norvég újságíró, a kik ott voltak ugyan már napok óta Stockholmban, de mindig csak együtt jártak és svédül szóba nem álltak egy világról sem. Ha egy svéd találkozik egy norvéggal, s a beszélgetés elkerülhetetlen: akkor az egyik svédül, a másik norvégul beszél. Két évvel ezelőtt már fegyvert fogtak s a svéd határon álltak a norvégok, de valahogyan mégis sikerült békés úton elintézni közjogi viszályukat. És míg a svédek rajongnak a királyért és királyi családjáért, addig a norvégok előtt ismeretlen ez a lelkesedő lojalitás. Mi norvégok — mondta egy krisztianiai új ismerősöm — köztársaságiak vagyunk!

Pedig az egész királyi család nagyon szeretetreméltó. Úgy látszik, egyetlen bűne, hogy inkább svéd, mint norvég. Nincsen nap, hogy néhány udvari fogat meg ne forduljon a kiállításra a királylyal, királynéval vagy a trónörökösökkel. És a stockholmiak ilyenkor boldogok, ha ki várhatják őket s kalaplevéve, tiszteletteljesen üdvözölhetik. A kiállításnak védnöke maga a király, elnöke a trónörökös, és igazgatója báró *Tamm Gusztáv*, Stockholm főkormányzója. És igazán nem tudom, melyikük árult el nagyobb figyelmet irántunk, hírlapírók iránt: a király-e, vagy a főkormányzó? Mind a ketten elég sűrűn érintkeztek velünk s mindenkit elragadtak nyájasságukkal.

II. Oszkár svéd király széles körű műveltsége, szabad gondolkodása lépten-nyomon nyilvánul. Nem sáncolja körül magát az udvari illem nyögőző szabályaival, s nem követel magának több erőt, mint a mennyivel tényleg rendelkezik. A drottningholmi estélyen a többiek közt ezt mondta: «Mi nem törekszünk nagyhatalmi állásra, mi csak a civilizációt akarjuk!» királyi mondas, a királyi program, s II. Oszkár egész uralkodása alatt hű volt ehhez a programhoz.

És ugyanebben a szellemben nevelte fiát is, *Gusztáv* trónörökös, a ki teljes mértékben örökölte királyi atyjának szabad szellemét. Németül, francziául és angolul társalgott a körébe csoportosult újságírókkal, s bámulatos volt az a szellemi rugékonyság, melylyel a legkülönbözőbb kérdések és feleletek nemzetközi zürzavarában mindig ura tudott lenni a társalgásnak.

A király is, a trónörökös is rendszeresen egyszerű polgári utcái ruhában járnak. A kiállításra a nép közé elegyednek minden testőrség, vagy más biztonsági intézkedés, és minden leereszkedő fitogtatás nélkül, mintha a korona csak erősebben kötne őket a néphez, nem pedig válaszfal lenne közöttük. Ennek az egyszerű polgári érzésnek és gondolkodásnak

Ó-STOCKHOLM KAPUJA.

a kifejezése az is, hogy a katonák nem viselnek oldalfejezt, csak ha szolgálatban vannak.

Stockholm környékét *Dalarné*-nak hívják. Ez csupa szigetből áll. A Balti-tenger hatalmas beárazása, a *Mälara* tó, 1200 apró szigetet foglal magába, s a szebbnél-szebb festői pontok lépten-nyomon megragadják az ember figyelmét. Ott van pl. *Leksand*, *Kristineberg*, *Falun* és ő csodaszép természeti bájaikkal, s népi jellegzetes, az északi nyugodtabb vérmérsékletre valló szelidségével és naivitásával. Vagy a két gyöngye a *Mälara*-nak: *Saltsjöbaden* és *Drottningholm*; amaz remek fekvű fürdő és nyaralóhely, emez egy tengerbe dobott paradicsomkert, a királyi kéjlakkal. Valamennyi sziget egy kis tündérváros. Csak egyszer kell köztük elhajóznod, hogy beleszeressz ebbe a csodaszép országba.

Befelé a szárazföldre, vasúton alig két óra járásnyira van Stockholmól *Upsala*, a világhírű régi egyetemi város. Ellátogattunk oda is, de egy kis családós ért bennünket. A mai Upsala teljesen új színezetű város, széles utcákkal, csinos épületekkel; új az egyeteme, új a gyönyörű székesegyháza is, csak a vár épülete, a hol most a kormányzó lakik, maradt meg a régi ócskaságában, idomtalan nagyságában. A régi dicsőségnek nyomait Ó-Upsalában kellett fölkeresnünk, a hol megmutatták a dűledező régi templom töredékeit, omladozó falait és sirelékeit, s két jókora földhalom, a *tumulusok*, e régi közös sírhelyeket.

... A mi pedig a fogadtatást, ellátást, s úgy a rendezőket, mint az egész lakosságnak előzékenységét illeti, őszintén mondhatom, hogy a legmagyarosabb vendégszeretet határát megközelítette, a formában pedig, mely utólréhetlenül bájos és kedves volt, fölül is múlta. A mi modorunk sokkal nyersebb, szenvedélyesebb, az övek sokkal simább, s bár benső az őszintesége, mégis nyugodtabb.

És volt még egy körülmény, a mely egyebet nem is tekintve, feledhetlenné tette ezt a stockholmi kirándulást. A szokatlanúság, a még soha nem látott újság eredetiségével, megkapó varázssal hatott ránk az a csodálatos, langymeleg, világos éjszaka, mely soha sem volt olyan sötét, hogy szabad szemmel ne lehetett volna olvasni. Esti kilenc órakor még látjuk a napot; csak néhány percz múlva bukik a tenger alá; de még teljes nappali világosság ragyog a tündérváros fölött, a hol nyáron nincsen is igazi éjszaka. Hanem azért a jó svédek napfény mellett is kivilágítást rendeztek a mi tiszteletünkre. Sáp-padtan, szégyenkezve pislogtak a gáztransz-

parentek, a villamos reflektorok pedig lila- és rózsaszín fényben ragyogtak a nap sugaraiban.

Ezt a kivilágítást nem tudja utána csinálni Stockholmnak a világ egyetlen más városa sem!

Erdélyi Zoltán.

A FÖLDRENGÉSEKRŐL.

Érdeklődéssel várjuk a tudomány azon jóslatának teljesülését, mely a legutóbbi laibachi földrengés okait majdnem teljes bizonyossággal a Vezuvnak mostanában várható kitörésével hozza kapcsolatba. A tapasztalat igazolja ezt a föltevést. Így láttuk csak a legutóbbi 1872-iki kitörésnél is együtt járnai a Vezuv háborgását a földrengés megingadozásával, mely messze országokkal éreztetete pusztító hatását.

Mintegy száz, többnyire olasz és francia nyelven írott munka foglalkozik az 1631-ki nagy földrengéssel és a Vezuv akkori kitörésével. Ezeket csak 1866-ban foglalta össze a belga természetvizsgáló, *Le Hon*, francia nyelven kiadott művében. Rémületes dolgokat beszél el ez a könyv a megdöbbentő katasztrófáról, mely annál borzasztóbb hatást tett, mert akkor már Európa rég feledte a pompeji-i rémnapokat. A Vezuvot századokon át kialudt vulkánnak tekintették, s lassan-lassan a kráter torkába is bele merészkedett fészkelni a vakmerő emberi vállalkozás. A ki ez időben felkapaszkodott a Vezuv kúpjára, a tűzhányó belső falait nemcsak fűvel és eperrel találta benőve, de magasra nőt tölgy-, hárs- és bükkfákat is talált benne. Csak a napsugaraktól nem érintett része maradt terméketlen. A kráter fenekén vulkani közzel behintett kisköcsög terült el, hová tekervényes gyalogösvény vezetett le, melyet a parasztek arra szoktak használni, hogy rajta leereszkedve, odalenn fát és szenet gyűjtsenek.

1631-ben alig egy hónappal a kitörés előtt egyszerre apróbb földrengések kezdődtek, melyek december folyamán egyre sűrűbben ismétlődtek. Brallini beszéli, hogy december 10-dike óta a lakosok Torre del Greco, Resina és Morsa falvakban föld alatti morajt hallottak, mely elég erős volt, hogy éjszakai álmukat megzavarja. Sokfelé képen értelmezték ezt a tünetment. Némelyek azt hitték, hogy a Dragone folyó, mely egy régi hagyomány szerint a Vezuvból vette forrását, de több egy kitörés következtében elapadt, most új utat akar fúrni magának. Mások azonban babonás fölveéseket hangoztattak; visszaemlékeztek Pietro Damianóra, ki a Vezuvot az alvilág kapujának nevezte, melyen át a bűnösök lelke alszáll, s melyben a demonok tanyáznak.

Egyidejűleg megfigyelték, hogy a kutyák rémesen vonítottak, a marhák bögtek, a madarak megrettenve ide-oda röpdöstek, s valamennyi állat bódultan koválygott szerteszét. De gyönyörű felhőtlen tavaszi idő levén, a természet derűs mosolyának minden aggodalmat sikerült eloszlatnia, míg csak a rengések szaporábbá nem lettek.

Ez volt a kezdete a rémitő természeti tüneteknek. December 16-án, egy keddi napon, mikor ép bajnolodni kezdett, a nápolyi piacra készülő földművesek hirtelen füstoszlopot láttak a Vezuvból kiemelkedni. A rendkívüli tűnmény híre csakhamar elterjedt Nápolyban is, hól még mindenki aludt, s pillanat alatt a házfedelek megteltek kíváncsi emberekkel. A nap épen akkor kelt fel, s látni lehetett a felhőket meghaladó magasságban a roppant sűrű füsttömeget, mely szélein fehérés, azután feketés és közepén sötétvörös volt s hasonlított a Plinius által leírt fenyő formához. De a mint mindjebből nőtt a fa teteje, a nép képzeletében a legbi-

GUSZTÁV SVÉD TRÓNÖRÖKÖS.

Fénykép után.

zarrabb formákat öltötte magára: majd gygásokkal alakult át, majd meg szörnyeteg elefant, fenyegető kolosszus alakját öltötte magára s mindjebből elhomályosította a napot.

Hatalmas villámok és széles lángásvok cikáztak ki belőle időnként, mennydörgésszerű morajtól kísérve, mely a legbátrabbak ereiben is megfagyasztotta a vért. Ugyanekkor a hegy öble nagy s roppant izzó kőtömegeket lövelt ki magából, melyek nagy távolságokban homokkal és hamuval vegyessen hulltak alá. A vak homályban mindenütt csak a rémület kiáltásait, panaszt és imát lehetett hallani. Mivel az egész hegy tűzben és füstben állott s a roppantok, mint valami ágyúdörgések, követték egymást, arra a gondolatra jöttek, hogy a Vezuv több helyen megrepedt s több kráter képződött rajta. — És úgy is volt.

A véletlenül ép a hegy aljában, Torre del Greco-ban időző Beisoncompagno bíbornok-érek egy halászbárkán gyorsan Nápolyba sietett s ott az isteni harag megengesztelését imá és körmenetet rendelt el. A hasonlóan a Vezuv lábánál fekvő Torre del Annunziatából pedig Botera herceg és hercegnő voltak az elsők, kik félig iltözötten elmenekültek. Sokan a templomokba szaladtak be, hogy bűneikért vezekeljenek, mások drágaságaikat szedték össze s Nápolyba futottak. Így a torre del greci kormányzó, Antonio di Luna, ki mint legdrágább kincseit, 12 lánczra vert foglyát, boszúállása áldozatait huzozta magával.

Szerencsétlenségre az akkor uralkodott pestis-járvány miatt a Maddalena-hidat elzárták s minden átmenetől egészségi passust követeltek. Ugyde egy erős zápor elárasztotta a töltéseket s a hídnál vesztelő embertömeget visszatérre kényszerítette. Mikor a következő napon végre a hidzárlatot feloldották, még 40.000 menekült tudott bejutni Nápolyba.

Itt e közben a vulkáni tünetek mind fenyegőbbé váltak. Falak repedeztek meg és roskadtak össze, ajtók és ablakok csapódtak be önként; olykor úgy megrendült a föld, mintha mindent el akart volna nyelni, és sok ház össze is omlott. A hamusos szurok és kénzsg kíséretében ömlött a városta, s a levegőben tüzgolyókat láttak szétpattogni.

Mindenki meg volt győződve, hogy az utolsó itélet napja következett el. Nemesek a templomokban, hanem a nyilvános helyeken és utca-

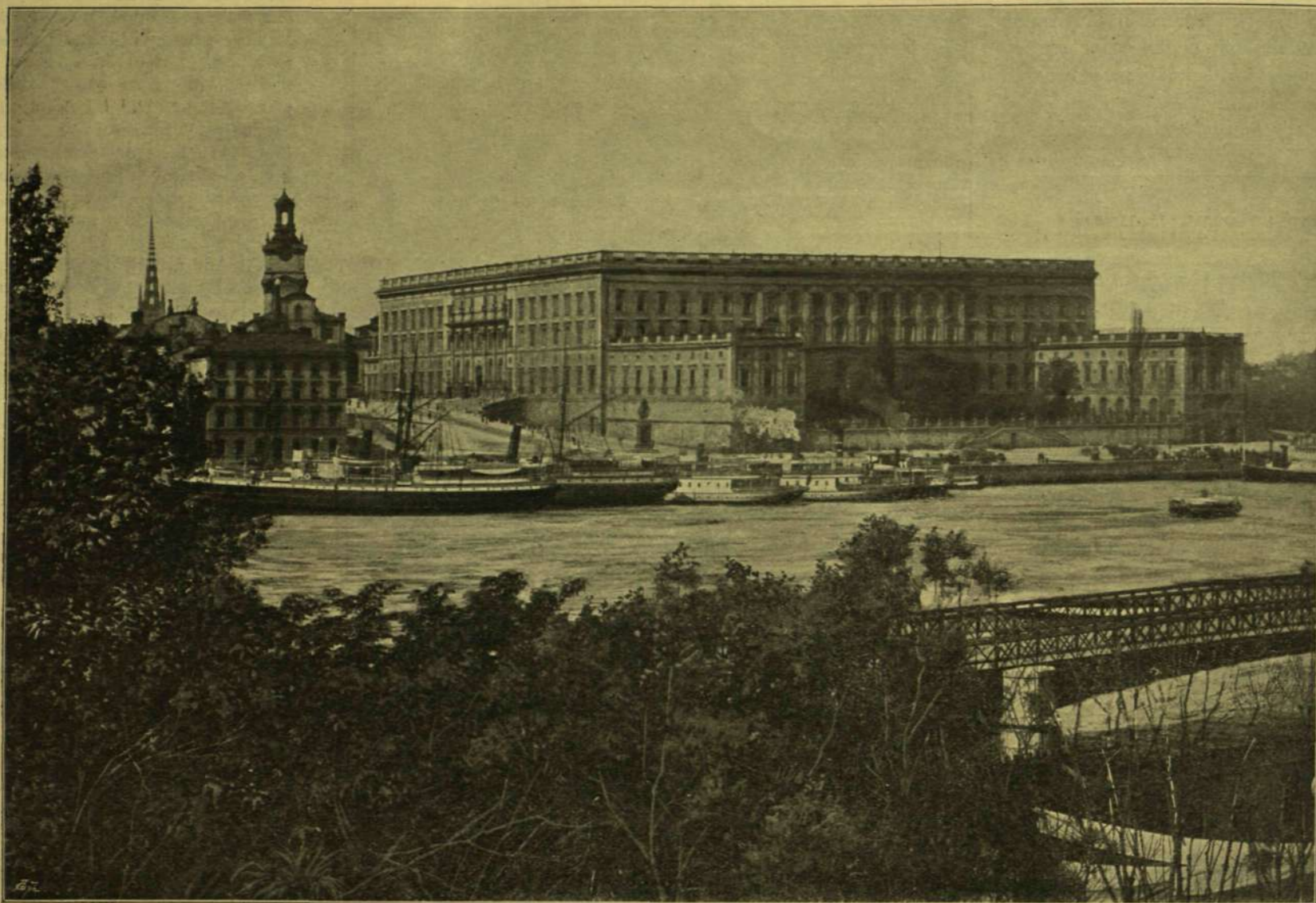
sarkokon is siettek vezekelni, hogy el ne késsenek bűneik bocsánatától. Egy egészségügyi bizottság, melyet az alkirály küldött ki a Vezuv irányában, hogy a vulkáni füsttömegek ártalmassága felől mondjon véleményét, eredménytelenül volt kénytelen még azon este visszatérni; csak követeltől agyonűjtöttakat és megbeszülteket talált. Az iszonyat éjszakája borult Nápolyra. Reggelig száz lökést számítottak meg. Az utcák hemzsegték az emberektől, kik attól tartva, nehogy házaik romja alatt leljék halálukat, a hűvös téli éjet a kövezeten hevenyészett sátrak alatt töltötték, mert a szekereket, melyekre kezdetben menekültek, a földrengés ide-oda dobálta.

Egy óra felé a tűzhányó ropogása oly arányokra hágott, hogy azt hitték, az egész hegy levegőbe röpül. Végre december 17-ére viradólág a homály némileg derengeni kezdett, de a finoman szitáló, fojtó hamusos nem szűnt meg. Hét óra tájban rendkívül erős rázkódás következett be, s az izzó kődarabok még sűrűbben hullottak, villámlástól, dörgéstől, tüzgömbök-től kísérve.

Pedig mindez még csak előhírnöke volt a bekövetkezendőknek. A Vezuv reggel 9 órakor hihetetlen mennyiségű forró vizet és iszapot ontott ki magából, mely három ágban zúdult Ottojano, Somma és Marsa irányában, televény földet, lakóházak romjait, bútorokat és nagy köveket sodorra magával. Ember, állat menekülésre sem gondolhatott. Nem sokára új vízárdat tört útát magának Porticin és Resinan át a tenger felé, a hová egész házakat ragadott magával emberekkel és állatokkal együtt. Maga a tenger-öböl e nap folytán háromszor hűződött vissza a parttól egy kilométernyire, hogy aztán még jobban felduzzadva, kicsapjon a partra is. E közben hajókat paskolt a parti töltéshez és förröpsége oly fokra emelkedett, hogy a halak sereggestül döglöttek meg benne.

Tíz órakor végre a lávaszó alább hagyott; de ekkor meg valóságos tűztenger hömpölygött alá a kúp délnyugati oldaláról, fölétve útjában a vetéseket. Mintha az egész hegy megolvadt volna! Ugyanakkor megfordult a szél s özönvizeszerű sáros, iszapos anyagokkal telt zápor, szakadt a környékre s patakokká változottatta Nápoly utcáit. A kormányzó, ki ekkor tért vissza Torre del Grecóba, ott a legnagyobb fel fordulást találta. Taligák, házi és teherhordó állatok lepték el az utcákat. Most már nem gátolta többé a lakosság menekülését s egész csapat, mintegy 2000 ember indult útnak egy pap vezérlete alatt, mögöttük maga a kormányzó és számos nemes úr. De alig érték el a Nápolyba vezető kaput, sajátos susterő zajt hallottak s rögtön rá egy mellék utcából izzó láva hömpölygött s állta útjokat, úgy, hogy a csapat szétbontva két részre szakadt. A visszamaradtak közül 150 a kormányzóval Torre del Annunziata felé próbált menekülni. De késő volt. A mindenfelől rájuk zúduló lávafolyam csakhamar körülzárta őket s mindnyájan ott veszttek. Ötszázan azok közül, kik nem csatlakoztak a menethez, a Santa Maria del carmine s a della Virginie de Rosario templomokba menekültek s azok romjai alatt lelték halálukat.

Nem folytatjuk tovább a szörnyű napok leírását, melyek alatt, mint Sorrentino írja, a lakosság a láva által közelébe sodort félig sült állatok húsából volt kénytelen táplálkozni. Sokakat családjaik szeme láttára nyelt el a tűzfolyó, míg a hamusos egész Dalmáciaig, sőt Konstantinápolyig vitték el a felhők. Hiába fecskendette be a bíbornok-érek háromszor a Vezuvot Szent Januárius vérevel. A borzasztó pusztulás csak a következő év első felében kezdett szűnni, a mikor is a veszély elmúltával meglepetve vették észre, hogy a Vezuv nagy kúpja 168 méteret vesztett magasságából.

A KIRÁLYI PALOTA STOCKHOLMBAN.

HIRES CSILLAGÁSZOK ÉLETÉBŐL.

•Mint lakatoslegény hagyta el szülővárosát s mint a csillagászat egyetemi tanára és a csillagvizsgáló intézet igazgatója halt meg Lipcsében. Ezt a feliratot illesztették föl nem régiben Bruhns Károly Keresztély szülőházára. De nem volna meglepő, ha esetleg más csillagászokról is olvasnánk efféjét. Mert épen nem ritka dolog, hogy ez a bámulatos tudomány mily sok kiváló művelőt talált azok között, a kik nehéz küzdelemmel éltek át ifjúságukat. Nebány példát érdemes lesz fölemlitenünk.

Hansen András Péter, ki többek között először

állapította meg pontosan a hold forgását, s e mellett pontosan kiszámította azokat az időpontokat, a mikor a régmúltban, évezredekkel ezelőtt Babylonban és Kínában napfogyatkozások voltak, eredetileg óras volt. A nagy híru Herschel Frigyes Vilmos, kinek talán legtöbbet köszönhet a csillagászat, mint katonai zenész kezdette meg pályáját s jó sokáig működött Angliában karmesterként, még akkor is, mikor már alapos ismerője volt az égboltozatnak, melyet kezdetben saját maga által készített eszközökkel tisztán szórakozásból tanulmányozott. Hall tanár a leghíresebb amerikai csillagászok egyike, a Mars holdjának fölfedezője, fiatal korában ács

volt, s csak tanítónői oklevéllel bíró nejétől tanulta meg a matematikát és csillagászat elemeit.

A legcsodálatosabb életpályája azonban minden ily önjerején tanult csillagász között az amerikai Swiftnek volt, ki most egyre-másra fedezi fel az új bolygókat s ez által már világhírű lett. Swift néhány évvel ezelőtt még bádógosmester volt Rochesterben, kit mint ilyet, szorgalmáért és ügyességeért általában nagyra becsültek, de kinevezték azt a különbségét, hogy gyakran órahosszakon állott ablakában, hogy a csillagokat vizsgálgassa. Eleinte egy pár forintos egyszerű távcsöve volt; később azonban

A STOCKHOLMI KIVÁLLÍTÁS A FŐBEJÁRAT FELŐL.

már képes volt jobbat is vásárolni, s 1877-ben ezzel egy bolygót fedezett föl. Ez döntött életében. Ettől fogva nagy szeretettel foglalkozott a bolygókkal és üstökösökkel s oly sokat fedezett föl, hogy a francia akadémia nagy aranyérmét is megnyerte e munkásságáért.

Ugyanazon időtájtban élt Rochesterben egy másik úgy nevezett különc, Warner H., ki azonban nagyon élelmes is volt, mivel titkos szereket készített s azokkal több milliót szerzett. Midőn Swift működésének sikeréről értesült, mint a csillagászat iránt szintén érdeklődő, szövetkezett vele s «Warner observatorium» név alatt egy nagy csillagvizsgáló intézetet állí-

tott Swift számára. De pár év múlva kitűnt, hogy az intézet a sok gyárfüst s villamvilágítás miatt nem alkalmas helyen fekszik csillagászati felvételekre. Ezért Swift elvált Warnertől, ki időközben elszegényedett s egy más társat keresett, ki Lowe tanár volt Pasadena kaliforniai városban. Most ketten az Echo-hegységben építettek egy csillagvizsgáló intézetet, melyet kütünő eszközökkel szereltek föl, és Swift, ki időközben professzor címet nyert, itt folytatja vizsgálódásait. A híres csillagász különben szerény külsejű, alacsony, sovány ember, ki sántítva jár s kicsit süket, de buzgalma rendkívül nagy.

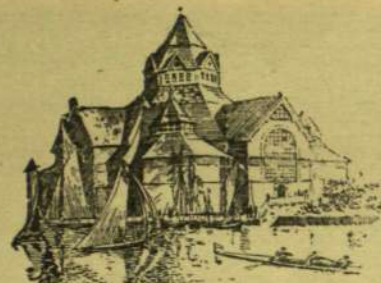
VIKTÓRIA KIRÁLYNŐ UDVARA.

Az angol királynő legnagyobb udvari hölgye a *Mistress of the robes* (fődvárnemesternő) s azután következnek nyolcz *ladies of the bedchamber* (kamarásnők), nyolcz disz-leány és nyolcz udvari hölgy. Ezeknek átlagos fizetése 3—4000 forint, szolgálattételük azonban igen könnyű, mert legfőbb háromszor kell egy évben 14—14 napra az udvarnál megjelenniök.

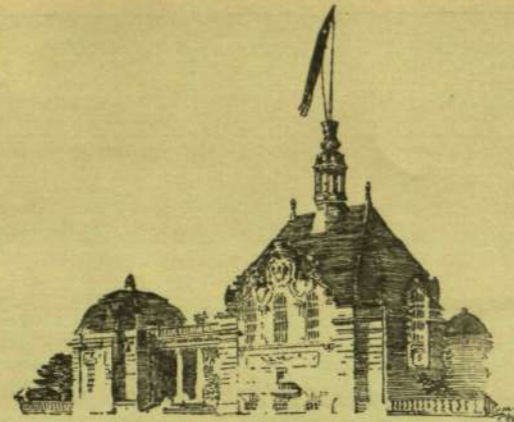
Továbbá az udvari ünnepeken összesen 200,000 frt tiszteletdíj mellett szolgálatára áll még a királynőnek nyolcz kamarás és nyolcz apród, továbbá több szertartásmester és több

STOCKHOLM LÁTKÉPE.

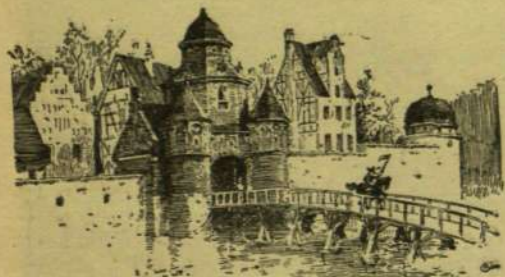
A turista- és sport-pavillon.

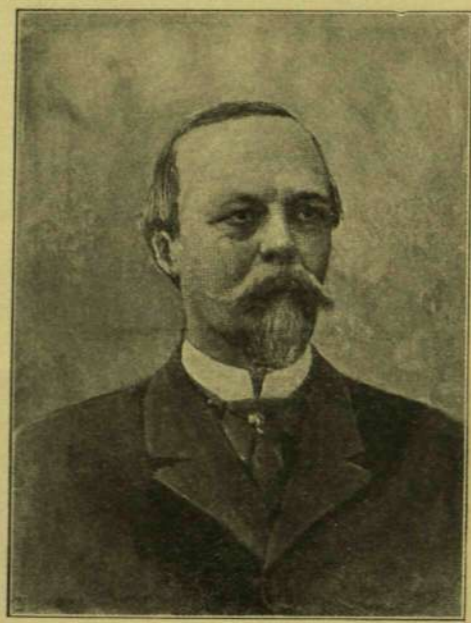
Stockholm város pavillonja.

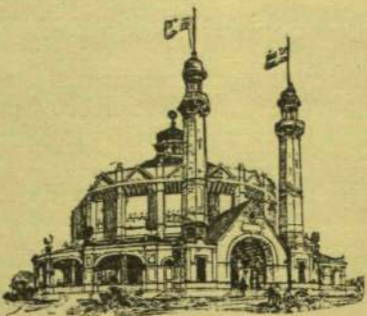
A király-pavillon.

Híd Ó Stockholmban.

Báró Tamm Gusztáv
stockholmi főkörmányzó, a kiállítás igazgatója.
A STOCKHOLMI KIÁLLÍTÁSBÓL.

Posta- és távírda-hivatal.

Nagy vendéglő.

Az «Északi múzeum».

ajtonálló. Természetes, hogy minden udvari méltóság mellé külön szolgák vannak beosztva. Az udvari orvosok tiszteletdíját a szerint állapítják meg, a mint szolgálatukat teljesítik; mindamellett állandóan is kell lenni a királyi palotában egy orvosnak és egy berendezett gyógyszerertárnak. Ezek mintegy 30,000 forintba kerülnek évenként.

Az udvari zenekar, mely Albert királyi herceg életében minden este játszott az ebéd alatt, most rendszeresen pihen, de azért 20,000 forint évi fizetését rendszeresen megkapja.

Egykor volt még az udvarnál egy negyven tagból álló, uriasan fizetett dísztestőrség is (beefeaters), melynek tagjai a Tudor-korszak festői öltözetében jártak. A testőrség kapitánya mindenkor angol peer volt s 12,000 forint fizetést huzzott. Még ma is sok angol nemes húzza ily ezimen a fizetést, de kötelességük jóformán semmi; sokszor éveken át nem működnek, a testőrség szerepét tényleg a rendőrség vette át.

Aránylag nem nagy a kiadás a lovakra és istállókra; az összes költség csak 150,000 frt. A főnök, a *Master of the Horses*, nem annyira tiszteleti állás, mint inkább hivatal. Inas, kocsis, lovász-legény körülbelül száz van.

Általában véve az egész királyi háztartás harmadfél millió forintnál többbe kerül; de, mint látjuk, a fizetés háromnegyedrészé jóformán ingyen történik.

A régebbi időkben, midőn még szokásban volt az Angliába ellátogatni idegen fejedelmeket a palotában fogadni, ezeknek nagy költségébe került a sok borralvaló. A holland király egy ily alkalommal 12,000 frtot, III. Napoleon 1855-ben 18,000-et s Miklós császár 1844-ben 36,000-et osztott ki borralvalóul, sőt a császár ezenkívül a magasabb rangú udvari tisztek között 12 arany és gyémántokkal kirakott tobákszelenczét is osztott ki.

ESTÉK.

Nyulnak, nyulnak az árnyékok,
Lejebb, lejebb száll az est,
Ah a kör, mit a szem békog,
Immár gyorsan fogni kezd.

Az a tágas, fényes nappal,
Az a tele s tele tér:
Szűkül minden pillanattal,
Egyre üresebb fenýér.

Jön az éj híis szárnyverése,
Oly csípősen borzogat;
Mi az: bagoly, denevér-e,
Mely legyinté arczomat?

S végre zord, ijesztő éj van,
Néma, siket, fekete
S leköt, érzem elalétan,
A magány jég hidege...

Hogy belépünk a világba,
Mennyi kék, csáb hiteget!
Nő, bokrot hajt szívünk vágya
S mosolyognak az egek.

Vérünk pezsgve, forrva lüktet,
Tündér kar lejt, int felénk;
Száz barát körül bennünket
Szép rózsák fűzérékint.

Czélra célt teszünk számítva:
Megsegít az ég's a föld
S azt hívén, az élet titka
Szándokunkkal már betölt.

De, ha fogy a tünde távol
A kéklő bércz: kopár —
S vágyaink varázslatáról
A himpor lekopva már...

Ingert rejtő habzó kelyhűnk
Fenekén sötét salak,
S hogy szétnézünk: ah már eltűnt
A sok kedves, szép alak.

Kivel jártunk, kéz a kézben,
Lerogy vagy más utra tér
S körünk szétfoszlik egészen,
Mint hervadt virág-fűzér...

Veszten-vész erők, hiába! —
Állunk árván, egyedül,
Szép reményink sok légvéra
Rendre-rendre mind bedül...

S a romok közt térdre rogyva,
Nyom az üres, zord setét,
S szívünk tördelten dobogja:
Vajon hajnal kél-e még?...
Szász Béla.

A HALÁLOS ÍTÉLET.

Tymasev tábornok emlékirataiból. — Oroszból fordította S. V.

Az 1854-iki krimiai hadjárat kezdetén az az ezred, melyben mint százados szolgáltam, Odesszából a harezterre küldetett, nekem pedig azért kellett visszamaradnom, hogy az újonczokat kiképezve, egyuttal a tartalékosokat is számon tartsam. Háborús időben minden ember, különösen pedig a katonák idegesek szoktak lenni, engem pedig még az is bántott, hogy tisztársaim elindulásuk előtt foglalkozásomért csipős gúnynyal illettek, noha ezredesünket a parancs megváltoztatására több ízben felkértem szolgálati és magán uton.

— Valakinek okvetlenül itt kell maradnia, — mondá Karlamov ezredes, — a szolgálat mindig szolgálat marad, s nem töröm, hogy intézkedéseim bíralt tárgyává tétessenek!

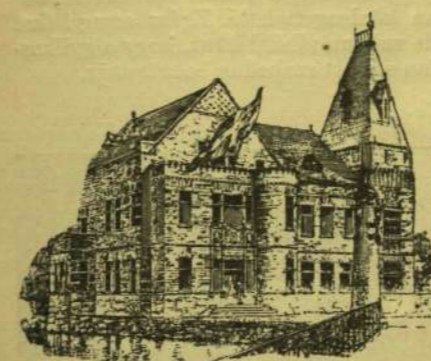
Az ezred tehát nélkülém indult a harezterre. Részint hídságból, részint pedig unalomból folyton a laktanyában tartózkodva, az újonczok idomítását oly hévvel folytattam, mintha harezterre való elindulásuk minden órán várható lett volna. A Kis-Oroszországból való legénység nyughatatlan természetével sok bajt okozott s a fegyelmet köztük csakis roppant szigorral lehetett fentartani. Eleinte a folytonos gyakorlatok ellen zúgolódtak, miért is csak nagy ritkán engedtem meg, hogy a városban járjanak. Magától értetődik, hogy a zúgolás titokban és az altisztek távollétében történt, miről azonban néhány megbízott emberem idejekorán értesített. Egy alkalommal három legény 48 órai szabadságot kért, de oly ürügy alatt, melyet hamisnak kellett tartanom, miért is kérésüket nem teljesítettem. Két egymás után következő ünneplévn, gyakorlatokat nem tartattam, de a laktanyából való távozást leginkább azért nem engedtem meg, mivel értesemre esett, hogy

A svéd és dán halászati pavillon.

Stuga-parasztház a Skansenben.

Az igazgatósági épület.

A Liljeholmen-féle gyertya-pavillon.

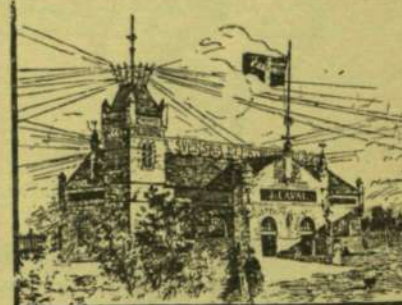
A színházak pavillonja.

A vadászati pavillon.

Az erdészeti pavillon.

A villamossági pavillon.

A «Szt. Erik» söracsarnok.

A STOCKHOLMI KIÁLLÍTÁSBÓL.

külföldi emisszáriusok a legénységet igazgatják és tévutra akarják vezetni. Nagyobb biztonság okáért a laktanya kapuját bezáratva, magam sem mentem a városba. Éjjel táján azonban egy közeli kávéházba mentem, hol néhány tüzer-tiszttel beszélgettem, kik szintén azt mondták, hogy embereiket csak ritkán bocsátják ki a laktanyából.

Haza térve a kapuőrösig altiszte azt jelentette, hogy két hálóteremben az emberek még takarodó után sem tértek nyugalomra, hanem folyton az altiszteket szidják, a miért a szabad kijárást ki nem eszközölték. A jelentés valóban bizonyult, de felhívásomra az emberek tüstént lefeküdtek. Ezután magam is ágyamba tértem. Mély álomból csak akkor ébredtem fel, midőn szobámban gyertyavilágot és több fegyveres embert láttam, kik az ajtót eltorlaszolták.

— Mi ez, mit akartok? — kiáltam, kézügyénel levő kardom után nyulva.

— Csak lassan, atyuska, — mondá egy kiewi újoncz. — Egy kis számadásunk van, melynek rendezése után kardodra aligha lesz szükséged. Te úgy bánz velünk, mint valami istállóban tartott barmokkal, holott a cázárkatonái, és ép oly emberek vagyunk, mint te! Te nem akard, hogy rokonainkat, gyermekeinket, kik hetek óta a városban várnak, meglátogathassuk. Te nem enged meg, hogy számunkra néhány kopékát beküldjének, pedig éjjel-nappal talpon lévén, még annyi kenyeret sem kapunk, a mivel napjában egyszer jóllakhatnánk. Minden csekély hibáért vagy mulasztásért megbotoznak, az altisztek folyton pofoznak, ütnek, vernek, még pedig szemed láttára, a nélkül, hogy őket ezért megróttad volna. Ezt többé nem tűrjük. Neked meg kell halnod, mi pedig a csatatérre megyünk, hogy vérünket a cázárért s a hazáért onthassuk. Készülj a halálra, egy óra múlva érteid jövőnk!

E szavak után három izmos legény készen tartott kötelekkel kezeimet hátrakötve, ágyamra fektetett, számba pedig két bőrkétyűt tömtek. Őrizetemre egy szálás újoncz maradt vissza; mire a többiek lábujhegyen járva a szobát elhagyták. Nehány percz múlva a szobám fölötti folyosón ütészzerű lépéseket hallottam; világos volt, hogy a lázadók a legénységet a közeli gya-

korló térre vezetik, hogy velem annál könnyebben elbánhassanak.

Sejtelmem valóban bizonyult, mert kis várta-tva az udvaron megszólalt dobszó a csapat kivonulását jelezte.

— Menekülésről szó sem lehetett; a laktanyában eldördülő két vagy három lövést, melylyel a lázadók velem végezni fognak, a városban senki sem hallja meg, ily órában pedig idegen nem igen szokott a laktanyába jönni, melynek kapuját különben a lázadók megszállva tartják. Gyáva embernek soha senki sem ismert, a csatatéren soha nem húztam meg magamat, de ily módon mégsem akartam meghalni, csak-hogy a menekülést lehetetlennek kellett tartanom. Mi alatt szomorú sorsom tőprenkedtem, az ágyam mellett kivont karddal őrt álló újoncz megszólalt:

— Ne búsulj, batuska, — mondá a legény mosolyogva, — nem lesz bántódásod, ha megígéred és Krisztus urunk keresztfájára, Szent-György védszentünkre és a boldogságos Szűzre megesküszöl, hogy a lázadókat fel nem jelented. Ints fejeddel, hogy erre kész vagy, én mindent elmondok...

Eszembe jutott, hogy meggyilkoltatásom mulhatlanul ki fog tudódni, mikor aztán legalább négy száz ember bitófára kerül; eszembe jutott továbbá az is, hogy a vizsgálat nyomán még sokan bajba keverednek, és hogy az emberek elkeseredését részben a magam hanyagsága idézte elő, a mennyiben az altisztek durvaságát a legénységgel szemben eltűrtem. Jelt adtam hát, hogy a tőlem kívánt esküt leteszem. A katoná egy a falon függő ikont (szent képet) levéve, azt elémbre tartotta, s miután a számba dugott kétyűt kihúzta, az imént jelzett esküt velem el is mondatta.

— Hallgass ide, batuska, — kezdé most a legény, — az «őregek» elhatározták, hogy téged ma reggel a laktanya hátulsó udvarában, az ezredes kertjében fejbe lövetnek. Három legényt: Mikov Alexandrovicsot, Plotjik Nikolajevicsot és tulajdon testvércsémét Grussov Alexejevot szemelték ki arra, hogy szolgálati fegyvereikkel agyonlőjének. Nos, hála legyen a szentháromság segítségének. Alexejev öcsémét rávettem, hogy társaival együtt puskáikba golyót nem

tesznek s úgy fognak löni, mire te — mintha csakugyan megölték volna — hanyatt vágódol. A kivégeztetésen senki sem lesz jelen, mert végre mindannyian attól tartanak, hogy azok esetre, ha a dolog kitűdődnék, a legsúlyosabb büntetés azokat érné, kik a merénylet végrehajtásán jelenvoltak. Mihelyt a három legény eltávozott, te a kertnek nyitva tartott ajtaján az istállók felé indulsz. Az első istállóban egyenruhát s kardodat, pénzes tárczádat meg fogod találni. A többi egyenesen tőled függ. És most vedd szádba az egyik kétyűt, a kezeidet összehajlítva kötelet annyira megtágitom, hogy azt egy rántással ledobhatod.

Alig, hogy Grussov Petrovics ezen szavakat kimondta, az ajtó kinyílt és azon két katona lépett be.

— Itt az idő! — mondá az egyik és galléromnál fogva megragadva, az ágyból kivonszolt. — Petrovics, — folytató a katona, — te addig a szobában maradsz, míg érteid nem küldünk, esetleg magad is eljöhetsz, mihelyt a lármát meghallod. Érted?

A két katona, — kiken meglátszott, hogy több pálinkát, mint vizet ittak — a folyosókon végig egy hátulsó lépesőig tuszkolt, mely az ezredes lakosztályából kertjébe vezetett.

Megvallom, hogy e pillanatban életemért egy lyukas kopékát sem adtam volna, mert habár Grussov szavait elhittem, alig mertem remélni, hogy társai a színellet agyonlövését magukra vállalták. Nehány percz múlva csakugyan a kertbe értünk, hol a Grussov által megnevezett három újoncz vállra vetett puskákkal egy nagy almafa alatt állt.

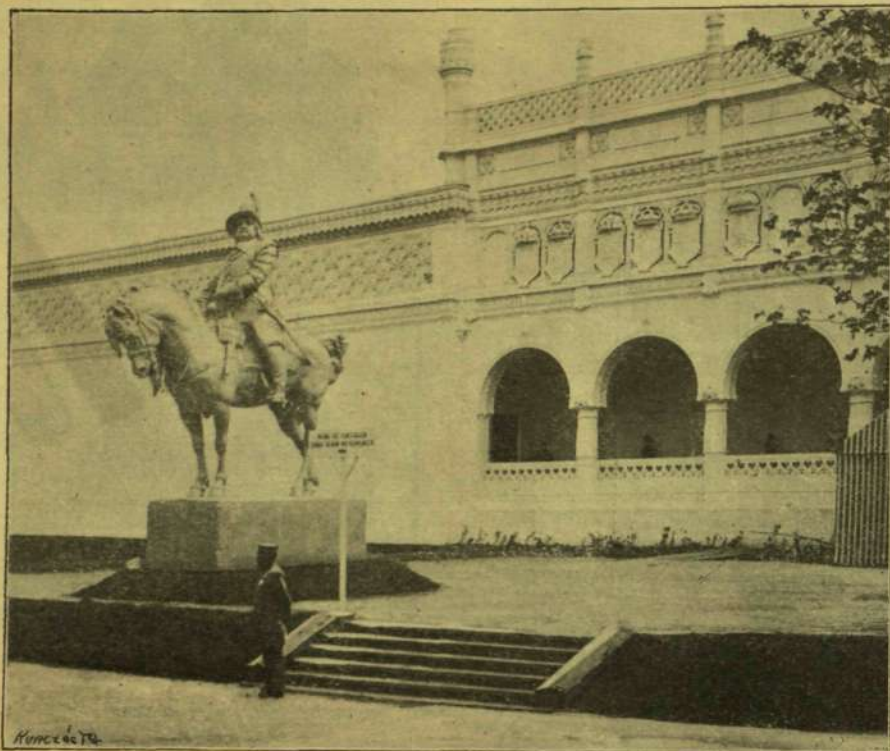
— Itt a kutya, — mondá az egyik katona, — végezzetek vele, még pedig egymásután.

Alig hogy a két katona eltávozott, Grussov Alexejev előlépve, a kert ajtaja mellé a földre térdeltetett.

— Egy, kettő! — vezénylő a fiu, — a hármat már nem hallottam, mert ekkor a lövések dördültek el, mire majdnem ötszörszerüleg hátra dőltem.

— Menjünk! mondá Grussov Alexejev.

Alig öt percz alatt már a kertben kívül az istállók felé futottam és ruhámat, valamint kardomat és tárczámat a mondott helyen meg-

X. KÁROLY SZOBRA (MÁSOLAT) A KIÁLLÍTÁS KÉPZŐMŰVÉSZETI PAVILLONJA ELŐTT.

találva, lassított lépésekkel a városba indultam. A kiállott halálos félelem megviselt ugyan, de azért a velem szemközt jövő tiszték és más egyének rajtam semmit sem vettek észre. A nagy piacon a kormányzó egyik segéd tisztjével találkoztam. — Jó, hogy látom, — mondá Maximov őrnagy, — jöjjön velem azonnal a kormányzó ő exzellenzciájához, ki önt mint futárt a táborba akarja küldeni. Külön hadi gőzösn fog utazni, még pedig legfeljebb egy óra múlva.

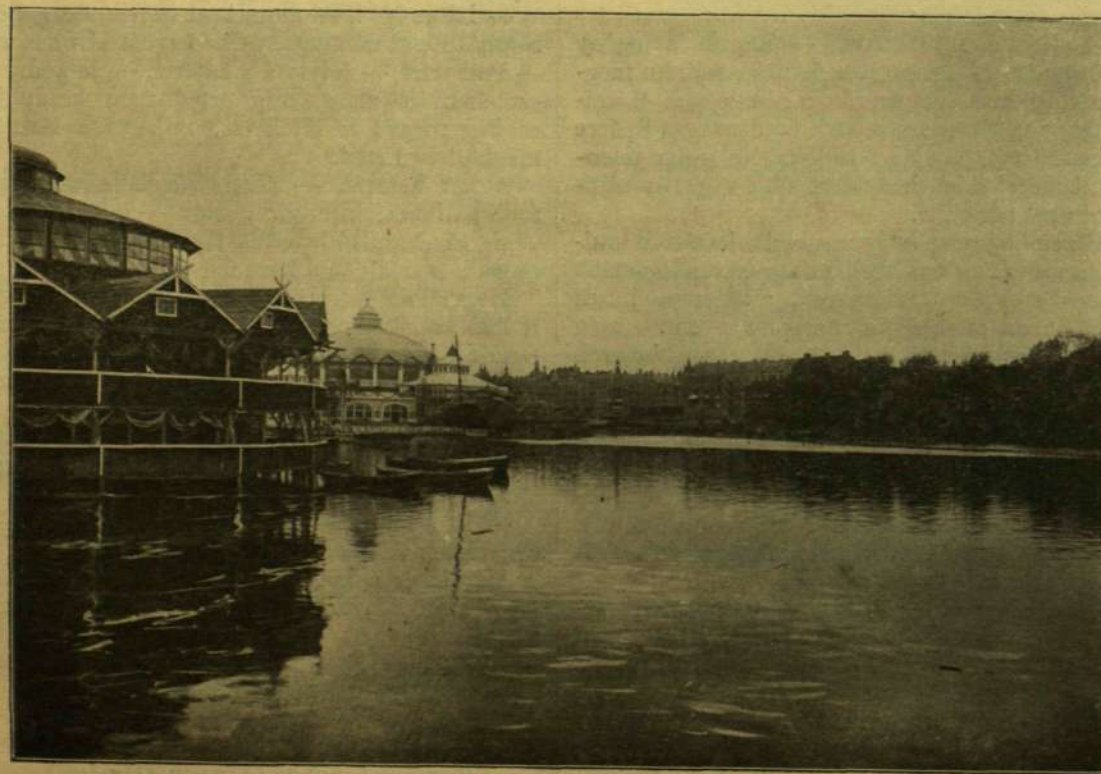
A jókor jött küldetés sok gondtól és bajtól szabadított meg.

A kormányzó csakugyan mindössze egy órányi időt engedett, melynek eltelté után a «Konstantin nagyherceg» nevű ágyúszádon Szabasztopolba kellend utaznom. A sürgönyök után egy tengerészkatona azzal az üzenettel küldtem a laktanyába, hogy Grussov Petrovics ezredembeli közembert tüstént a Richelieu-téren lévő kávéházba vezesse, hol vele beszélni akarnék. Egy fél óra múlva a tengerészkatona Grussovval csakugyan a kávéházba jött.

— Petrovics, — mondám poharamat szinig pezsgővel megtöltve, — igyál egészségemre! És most menj a laktanyába, és mondd meg bajtársaidnak, hogy őket a legbecstelenebb, de azért jól megérdemelt büntetéstől csakis ti hárman mentettétek meg. Szavamnak mindenkor ura

Ó-STOCKHOLM BEJÁRATA A RÉGI KIRÁLYI VÁRRAL.

HALÁSZATI PAVILLON A KIÁLLÍTÁSBAN, HÁTTERBEN A STRANDVAGEN-NEL.

KÉPEK A STOCKHOLMI KIÁLLÍTÁSBÓL.

leszek, és eskümet soha meg nem szegem. Egy kis óra múlva Szabasztopolba indulok. Isten veletek!

A szegény fű sirva fakadt s csak akkor tért kissé magához, midőn parancsoló hangon felhívtam, hogy most tüstént a laktanyába siessen.

A szövetséges hadak támadásai a kemény harcokban minden erőnk igénybe vételén, nemcsak Odesszából, de a birodalom egyéb városai-ból is pótesapátokat kellett hozatni s így ezredem újonczai és tartalékosai is a táborba kerültek. Midőn soraikban nemcsak a lázadókat, hanem azokat is megláttam, kik ama végzetes nap reggelén a vesztőhelyre tuszkoltak, eszembe jutott, hogy eddig valószínűleg folytonos halál-félelemben éltek.

A Redan védelméél ezredem három zászlóaljából mindössze csak 11 ember maradt életben, a többi a lázadókkal együtt a csatatéren ázott közös sirban várja a feltámadás napját...

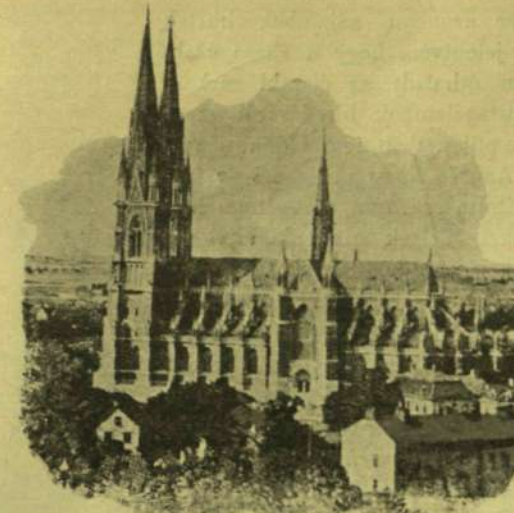
EGYVELEG.

* Vallomás hipnozis útján. Galveston texasi városban egy gyilkossággal vádolt embert hipnotikus álomban kérdezték ki. Egész sereg titkot mondott el, de vallomásából kitűnt, hogy a gyilkosságban ártatlan s ezért szabadon bocsátották.

FORRÓ NAPOK.

A kánikula napjaiban gyakran halljuk azt a megjegyzést, hogy ily nagy forróság még soha sem volt. Természetes, hogy ez csalódás, mivel a régi emlékek nagy része elvész emlékezetünk-ből. A forró napokat általában alig pár száz esztendő óta jegyeztetik föl pontosan, mivel a hőmérőt csak a XVI-ik század végén találták fel. Mindamellett számos adat maradt fenn a régi krónikákban, melyek egyértelműleg bizonyítják, hogy nagyon forró napok régen is gyakran fordultak elő valahol.

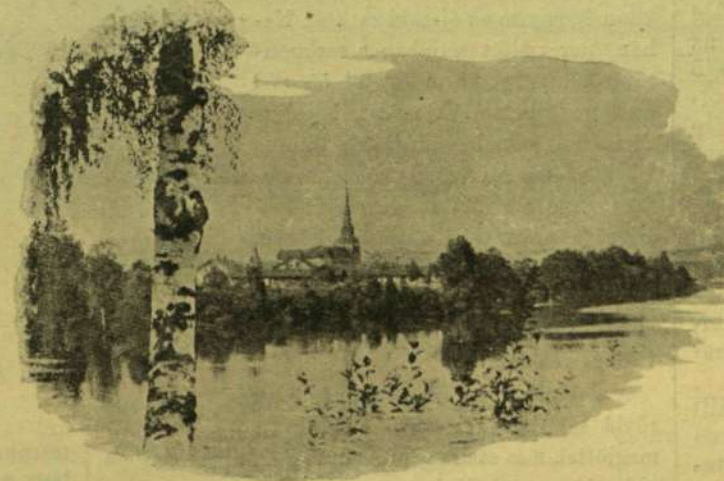
Az «Annales Fuldenses» följegyzése szerint 807-ben Wormis környékén oly nagy forróság

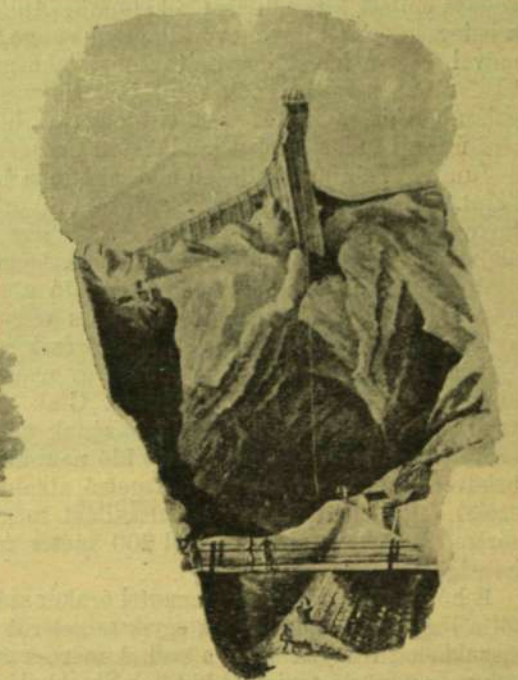
AZ UPSALAI SZÉKESEGYHÁZ.

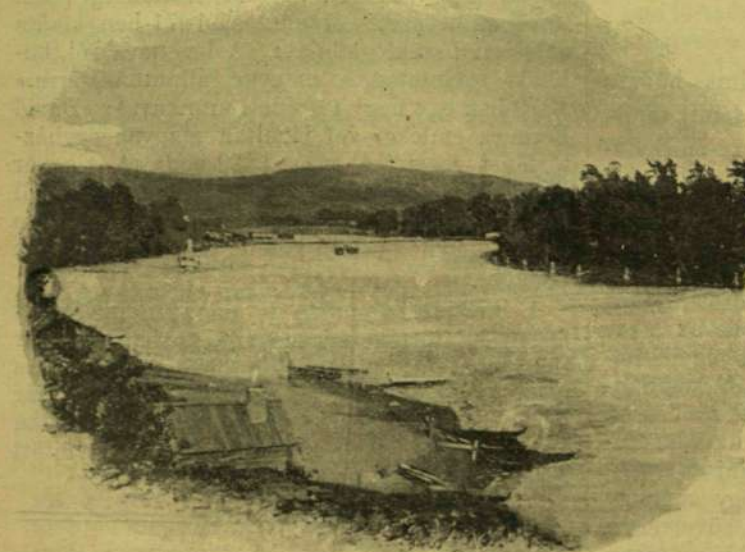
A LEIKANDI TEMPLOM.

A KRISTINEBERGI TEMPLOM.

HEGYSZAKADÉK FALUN KÖZELÉBEN.

A LEIKANDI ÖBÖL.

AZ UPSALAI VÁR (A KORMÁNYZÓ LAKÁSA).

KÉPEK STOCKHOLM KÖRNYÉKÉRŐL.

uralkodott, hogy egyes aratók halva rogytak le a földre s a Rajnán csónakázókat a hőség miatt szélítés érte. A szász krónika szerint 787-ben oly nagy meleg volt, hogy az aratók rakásra haltak s a learatott gabona teljesen összeszáradt. A következő évben is július közepétől augusztus közepéig oly nagy volt a forróság, hogy minden összeszáradt és éhínség lett. 995-ben és 997-ben a halak elpusztultak a tavakban s a fák maguktól meggyuladtak, a gyümölcs- és lentermés tönkre ment s a legtöbb folyó annyira elapadt, hogy száraz lábbal lehetett rajtuk keresztül menni.

1022-ben Sigebart története szerint Aachenban a forróság miatt emberek és állatok tömegesen hullottak el az útezőken. 1135-ben a szárazság miatt a folyók kiszáradtak, a Rajnán több helyen száraz lábbal lehetett átjárni, a fűvek és fák meggyuladtak s Franciaországban sok ember halt meg szomjúság miatt, mivel a kútak és források kiszáradtak. 1288-ban a forróság miatt a madarak tömegesen pusztultak el. 1473-ban Magyarországon a Dunán át lehetett gázolni, s Németországban a folyókban

alig volt víz. 1504-ben egy burgundi krónika szerint a nagy szárazság tömérdek betegséget és tüzvész okozott. 1540-ben Angliában kiszáradtak a folyók és források, s a tenger víze a Themze száraz medrén London közepéig hatolt be; Németországban éhínség volt, Olaszországban az erdők kigyuladtak és Svájcban a jég a hegyeken olvadni kezdett.

Az első hőmérő által megállapított forró napot 1684-ben jegyezték fel Párisban, mikor 16 napon át 31—35 fok volt a meleg. 1701 augusztus 17-én már 40 fokot jeleztek. 1705-ben július 30-án Montpellierben a lakosok a pincékbe menekültek, a hőmérők üvegcsövei a felemelkedő higany nyomása miatt szétrepedtek s csaknem minden szőlőtöke egyetlen nap alatt összeégett. 1793 nyarán Franciaország több részében 38—40 fokot jegyeztek föl, napfényen 60 foknál is többet.

Újabban átlag legnagyobb hőfokok voltak a következők: Münchenben 30, Boroszlóban 31, Königsbergben 32, Bécsben, Párisban, Prágában, Drezdában 33, Montpellierben 37, Mechelenben és Maastrichtban 38.s, Nápolyban 40,

Kalkuttában 42, Lahoriban 51, Multanban (Pandsab) 53. Rohlf a Szaharában Kanar oázisban 53 fokot észlelt. Ausztrália nyarai is igen forrók; Stuart 1845-ben egyszer 55 fokot jegyeztet fel. Mesopotámiában 56 fokot tapasztaltak; ilyenkor a sivatag szele forrósága és szárazsága miatt nagyon veszélyes. Robert szerint 1841-ben a Vörös-tenger partján 60 fokot jegyeztek fel, s ez az állítás nagyon valószínű, mivel a közellevő Murzokban is észlelték 56° fokot. E szerint az egész pontosan megállapított forróság szabad ég alatt árnyékban legfeljebb 60 foknyi, a mi vidékünkön azonban nem több, mint 38—39 fok.

ANDRÉE LÉGHAJÓUTJA AZ ÉJSZAKI SARKHOZ.

Andrée a merész léghajós, két társával Strindborg Nilo és Fränkel mérnökökkel csakugyan megindult léghajójával a Spitzberga szigetről azzal a színtelen kalandos szándékkal, hogy az éjszakai sarkot ily módon érje el. Számítása szerint kedvező szél esetén Spitzbergától, mely az éjszakai szélességnek a 80-ik foka alatt fekszik, pár nap alatt elérheti a sarkvidéket, s ismét csak egy pár nap szükséges ahhoz, hogy onnan valamely emberlakott vidékre juthasson.

Andrée kísérlete régóta foglalkoztatja a tudósokat és a nagy közönséget. A múlt évben sokat gúnyolódtak fellette, mivel csaknem ugyanabban az időben tért vissza Spitzbergából, mikor Nansen világhírű sarkvidéki útjáról visszaérkezett. Azt mondta, hogy az egész idő alatt nem volt kedvező szele, de a közönség azt hitta, hogy ez csak ürügy; a valóság pedig az, hogy maga is visszaríadt kétségkívül veszélyes vállalatától.

Most megmutatta, hogy nem igazságtalanul itélték felőle. Merészen, sőt vakmerően ragaszkodott tervéhez, s az ide, hogy újból ne kelljen

kudarcot vallania, sokkal korábban kelt útra. Már május 18-án elutazott a «Svensund» nevű svéd hadihajóval Stockholmból és egy hét múlva már Tromsø sarkvidéki városban volt, hol akkor még egészen tél volt. Június első napjaiban Spitzberga szigetére a Virgo öbölbe érkezett, a hol a múlt évben léghajóját hagyta egy nagy favázás házikóban. A léghajó, mivel hóborította, sértetlen maradt, de azért javításokat eszközölt rajta, így többek közt bővítésül egy 500 köbméternyi kelmedarabot illesztett be a gömb középrészébe.

A léghajó háza nyolcszögű, 24 méter átmérőjű alkotmány, melynek hegyföldi déli oldala 20, elülső oldala pedig 17 1/2 méter hosszú. Közéleben egy fabázikó van, melyet Pike angol vadász épített kirándulásai alkalmára. Andrée a betegsége miatt távollevő tulajdonos engedelmével ezt a házat használta most lakásnak, kamarának s műhelynek s ott tartotta postagalambjait is, melyeket azért vitt magával, hogy légi úttjáról tudósításokat küldhessen haza.

Június 27-én már teljesen elkészítette a léghajót. A gömb megtöltésének munkája 89 óráig tartott, vagyis június 19-től 22-éig. Akkorra az élelmi szereket zacskókba rakták s a léghajó csolnakja is teljesen elkészült. A léghajó a toldás miatt 2 1/2 méter magasra nőtt s tetejére vitorlavászon ernyőt helyeztet az esőzések rongálásai ellen, ezenkívül a gömbben a nyomás ellen nemez-övek voltak kifeszítve. Csak kedvező időre várt, hogy a léghajó házában előreszt szétcszédje; de ez a kedvező idő nem akart bekövetkezni. Ezért Andrée a legelső alkalmas szelet felhasználta, hogy a felszállást megkísérelte. A léghajóval körülbelül 200 méter magasságban haladhatott előre.

E hó 11-ikén délután harmadfél órakor szállt föl a léggömb a Spitzbergák egyik szigetéről és éjszakkelti irányba vitte a szél. A merész utasok még üdvözölő táviratot küldtek Stockholmba Oszkár királynak. Megláthatják-e az éjszaki sarkot, melyet annyian igyekeztek már elérni s oly sokan fizették meg életükkel? A ködök nem hűsítják-e meg az egész út eredményét? Tudni fogják-e, mikor jutnak az éjszaki sarkhoz s nem hagyja-e cserben mészterök, melyekkel a helyet meg kell határozni? Hová jutnak, Amerika éjszaki részébe, vagy Szibériába? Megszabadulnak-e? Ezt kérdezte mindenki. Angol és orosz gőzhajók az éjszaki-szibériai partokra siettek, hogy kutassák, nincs-e ott valami hír az utasokról.

A főlzálláskor erős déli szél fújt, a mely csakhamar erős orkánná fejlődött. Sokan kérték Andrée-t, hogy halaszsa el a felszállását, de ő nem réttent vissza, s hajója a másik percben már emelkedni kezdett. Andrée és két társa teljesen nyugodtak voltak. *Strindborg*, a magasból szabadon eresztett egy galambot, a melylyel üzenetet küldött menyasszonyának. Vajon megláthatja-e még valaha?

A «Sas» sorsáról legtöbb bizalommal nyilatkozott *Eckholm* stockholmi befizelő. Szerinte a léghajóban harminc napra való gázmenyiség van. Andrée annyira megajvította, hogy a mig tavaly hatvan kilogramm gáz szállt el belőle naponként, most csak negyvennégy kilogramm szivárogni ki a ballon szövétől és a szelepek nyílásán. Andrée harminc kilométer óránkénti sebességgel indult egyenesen éjszaknak. A felszállás helye az éjszaki sarktól 2337 kilométerre van; a «Sas» tehát 78 óra alatt meglehette az utat, ha a szél állandó maradt. Ez azonban nem valószínű, mert a sarkvidéken különféle irányú szelek szoktak tállakozni. A polusztól egyenes irányban a főlzállás helyétől számított egyforma délkörön *Alaska* félszigetig még 3439 kilométernyi út van légvonalban. A «Sas» ezt az utat legjobb esetben 114 óra alatt röpül át. A kiindulástól a végső célzig összesen 5776 kilométer az út, a melyet 192 óra alatt, tehát nyolc nap alatt tehet meg léghajó. Hogy a szelek mindvégig kedvezzenek a «Sas»-nak, nem lehet feltenni. Lehet, hogy egy légáram visszaverte mér-földekre, majd megint előre hajtotta; lehet, hogy elterelte az egyenes iránytól s vagy keletre hajtotta az *Uj-Szibéria-szigetekre*, vagy a *Wrangel-földre*, vagy pedig nyugatra a *Patrick-szigetekre*, vagy Éjszaki-Amerikának arra a vidékére, a hol a *Mackenzie* folyó deltája van.

Virgohafen a neve a helynek, a hol Andrée főlzállt a léggömbbel, s neki indult a jég és levegő rejtjelmes világának. A rejtjelmes világból július

22-ikéig semmi hír nem érkezett. Ekkor azonban galambok hoztak hírt, jelentvén, hogy a «Sas» csakugyan áthaladt az éjszaki sarkon. A postagalambok híradásáról azonban e pillanatban nem tudhatni, vajjon Andrée vagy pedig más valaki bocsátotta szárnyra a regényes hírnököket, melyek mindenki szíve vágya szerinti jó hírt hoztak a jég birodalmából.

Az egyik galamb Norvégia stavangeri kerületében *Soevde*-nél pihent meg, 3400 kilométernyire attól a helytől, a hol szárnyára ezt a jelzést írták: «Éjszaki sark 142 W. 47. 62.» Ez azt jelentené, hogy az utazók a 142. délkörnek azon pontján bocsátották el a galambot, melyet az éjszaki sarktól 47. másodpercre fekvő szélességi kör átszel; vagyis másfél kilométernyire az éjszaki sarktól. Nehány perccel ekkor azonban a sarkponton röpülhettek át. A galamb 55—70 órát repülhetett, *Soevden* július 21-ikén fogták el. Andrée tehát július 18-ikán, épen vasárnap érhetett a polushoz. Július 22-ikén Norvégia legéjszakai részén *Tromsöben* másik posta-galambot fogtak el. Ennek szárnyán ez volt: «Áthaladtunk az éjszaki sarkon 15.» Azt hiszik július 15-ikét kell érteni.

A galambok híradásáról még csak rövid táviratok szólnak. Csakugyan megjöttek-e és csakugyan Andrée galambjai-e, rövid idő múlva megtudjuk.

JAKAB ELEK.

1820—1897.

Történetirodalmunk régi, szorgalmas bűvára és művelője, *Jakab Elek*, a tud. akadémia tagja, országos levéltárnok elhunyt július 22-én Budapesten, hosszas betegeskedés után.

Jakab Elek 1820. február 3-ikán született Szent-Gerézén. 17 éves korában került Kolozsvárra, az unitáriusok kollégiumába, hol ép ez időtájt élénk irodalmi élet folyt. Brassai, még akkor fiatal ember, életet tudott ebbe az iskolába önteni, mely büszkén mutatott egyik növendékére, az éjszakamerikai utazó *Farkas Sándorra*. Irodalmunk több munkása, *Veres József*, *Kriza*, *Kövári László* növendékei voltak az intézetnek. *Jakab* itt kezdett foglalkozni az irodalommal. Az ügyvédi diplomát alighogy megszerzte, a szabadságharc hívó szavát követvén, a Kossuth-huszárok közé lépett, s több csatában vett részt. A piskii csata után hadnagy lett, majd Bemtől megkapta a katonai érdemrendet is. A szabadságharc után Szebenben fogságba vetették, de 1850-ben kiszabadult. Visszavonult Szent-Gerézére, s «*Agricola*» név alatt hazafias szellemű czikkeket írt a lapokba. Valószínűleg ezek vonták rá gr. *Mikó* figyelmét, ki meghívta őt, hogy telen át segítsezzék nála irodalmi munkáiban. A grófot nagy és szép eszme lelkesítette: ébren tartani a hazafi-érzelmet az által, hogy az annak multjára vonatkozó történelmi adatok összegyűjtésének. Így keletkezett az «*Erdélyi Történelmi Adatok*» című vállalat, melynek létrejöttében *Jakab Eleknek* is nevezetes része volt, s mely vállalat Erdély történelmének elsőrangú forrásai közé tartozik. 1856-ban állandóan Kolozsvárra tette lakását. A mint az alkotmányos élet Erdélyben helyreállt, 1861-ben az erdélyi főkörmányszéknél nyert alkalmazást, 1863-ban levéltári aligazgatóvá s 1867-ben levéltári igazgatóvá nevezetett ki, a mint pedig a főkörmányszék levéltárát felhozták Budapestre, itt országos allelevéltárnokká nevezetett ki.

Már ekkor hozzáfogott Kolozsvár történetének megírásához. E munka *Simon Elek* áldozatkészségének köszönheti létrejöttét, ki 1863-ban tiszti fizetését, 1000 frt jutalmat tűzött ki Kolozsvár történetének megírására, s jeles művel gazdagította monografiai irodal-

JAKAB ELEK.

munkát. Az első kötet megjelenése után 1870-ben a tud. akadémia is tagjai közé választotta *Jakab Eleket*, s Budapestre jövelele fokozta irodalmi munkásságát. 1876-ban két kötetet adott ki: «*A királyföldi viszonyok ismertetéséről*»; kiadta báró *Wesselényi Miklós* hűtlenségi pörét történeti bevezetéssel ellátva, 1871-ben kiadta akadémiai székfoglalóját: «*A levéltárakról, különös tekintettel a magyar államlevéltárra.*» 1879-ben egy nagy történelmi munkával: «*Dávid Ferencz emléké*»-vel járult a magyar egyháztörténet megírásához s 1879-ben «*A magyar Fiume*» czim alatt röpíratot tett közzé. Attól fogva ismét Kolozsvár történetének szentelte életét, melynek utolsó kötetei pár év előtt láttak világot.

A hírlapirodalomban is nagy munkásságot fejtett ki, történelmi megvilágításban sokszor tüntetvén föl napirenden levő ügyeket. Az utóbbi időben gyakran betegeskedett s már csak ritkán dolgozhatott. Mint fáradhatatlan kutató kivált *Erdély multjára* nézve gyűjtött össze becses adatokat.

NAGY TISZTELETDIJAK.

Nem rég közölték a lapok, hogy *Pattinak*, ki már nem egészen fiatal énekesnő, New-Yorkban egyszeri föllépteért 10,000 forintot adtak. Kétségkívül óriási tiszteletdíj, de hasonlók az énekesnőknél nem nagyon ritkák.

A legelső, ki óriási tiszteletdíjakat adott a művészeknek, a nagy *Napoleon* volt, ki, mint olasz eredetű ember, nagyon kedvelte a zenét. *Midőn* Olaszországban járt, a pápa első énekesét udvari énekesévé szerződtette 30,000 frank évi fizetéssel, később a híres *Catalani* énekesnő szerződtette a párisi nagy operához 100,000 frank fizetéssel és két havi szabadsággal. Azonban *Catalani* rövid idő múlva ott hagyta azt a fényes állást s Londonba ment, hol kétszer annyit fizettek neki. *Midőn Talma* Erfurtban a királyok előtt játszott, minden estére 400 frankot kapott, a mi akkor hallatlan nagy tiszteletdíj volt. *Rachel* a Comédie françaisehoz 4000 frank évi díjért szerződtött, de ez összeg 150,000 frankra emelkedett. Nagy feltűnést keltett az a szerződés, melyet a hírhedt *Barnum* között *Lind Jenny*-vel. 18 hó alatt 150-szer kellett fellépnie s ezért 2000 forintot kapott minden estére s ezenkívül magának és öt kísérlőjének utiköltséget s fogadói kiadásait is *Barnum* fedezte, ki a szerződés megkötésekor biztosítékul

Baring Brothers londoni bankháznál 30,000 font sterlinget tett le.

Elszler Fanni híres tánczosnő amerikai körútjában 15 hónap alatt 140,000 dollárt vett be; később *Sarah Bernhardt* rövidebb idő alatt sokkal többet kapott, sőt *Coquelin* pár hónap alatt Európában kerek egy millió frankot vett be. *Vanderbilt*, az ismert milliomos ugyanennek a művészeknek egyetlen fellépteért 3000 dollárt adott, úgy, hogy a mint kiszámították, *Molière* minden egyes verssorának elszavalásáért 10 dollárt kapott, többet, mint a mennyi *Molière*nek egy havi jövedelme volt. Igaz, hogy ugyanily nagy összeget később mások rövidebb idő alatt is kaptak, így *Paulus* a híres párisi népekes egy tíz perczig tartó dalért, *Sarah Bernhardt* 50 szó elszavalásáért, *Judic* egy couple-ért, *Faure* egy egyházi zenéért s *Fatti* egyetlen kis dalért még többet is kaptak.

Malibran asszony Londonban minden estéért 150 font sterlinget (1500 frtot) kapott, *Persiani* és *Grisi* 200 fontot (2000 frtot), *Falconi* és *Carvalhi* csaknem ugyanennyit. A híres *Duporchel Duprez* tenorista egykor a párisi nagy operától 100,000 frank évi tiszteletdíjat kért, mire valószínűs lázadás tört ki a lapokban és társadalomban. De a vidéken is 000 frankot kapott esténként. *Tamagno* olasz tenorista (1888) Rio de Janeiroban 10,000 frankot kapott egy estére, *Párisban Palli Adelina* nyert először ennyit, később 15,000 frankot az Eden-színházban. Azóta (1889) egyes híres énekesek tiszteletdíjaként gyakrabban adtak ily összegeket.

AZ EGERES-GORBÓI HEGYCSUSZAMLÁS.

A természet talán egyik legritkább csodáját hajtotta végre néhány héttel ezelőtt. A m. kir. államasutak természeti szépségeken oly gazdag nagyváradi-kolozsvári vonalának Magyar-Nádas, Magyar-Gorbó és Egeres állomásai között mintegy 1800 méternyi hosszúságú területen a vidék képe néhány perccel teljesen átalakult. Az ember megdöbbenve szemléli a természet titkos erőinek ezt a hatalmas nyilváníulását.

A magyar-gorbói hegycsuszamlás szakférfiak állítása szerint oly természetű, a melyhez hasonlót, vagy csak megközelítőt is aligha tapasztaltak még valahol. E földindulásnak, melyet betekintésig tartó folytonos nagy esőzések előztek meg, ezeken felül semmiféle magyarázatát sem lehet adni, sőt még sejtjeni sem lehet az okát, vagy okait.

A hegycsuszást megelőző reggel a pályáor rendes szokása szerint megsejlelte a felügyelet alatti pályarészt s azt látta, hogy a pályatest *görbe*. Ezt a tapasztalatát közölte őrtársával, ki szintén ugyanakkor tette meg őrtűjét, sőt azt el is hívta magával, hogy ő is győződjék meg e dologról, mivel pusztán saját szemének nem mert hinni. A másik őr szintén görbének látta a pályatestet, sőt úgy érezte, mintha az egész pályatest mozogni volna a lábuk alatt. Az őrnök csak annyit ideje volt, hogy őrházához rohanjon s ott megállítsa a legközelebbi tehervonatot. Családját gyorsan kiköltöztette a házából, mert a föld ekkor már erősen hullámzott. A vasúti sínparók elmozdultak helyükből, s lecsúsztak részint a pályatest mellett húzódó árkokba, részint a pocsolójákba.

Szemtanik állítása szerint néhány másodperccel alatt az egész vidék képe teljesen megváltozott, de a nélkül, hogy a legesélyesebb rázkódást, vagy az ilyen természeti tűneményeknél hallható földalatti morgást lehetett volna hallani. Az így hirtelen megindult hegycsuszamlás aztán, lassúbb nyilvánulásaiiban, teljes két napig eltartott. Az őrház, mely egy dombon állt, lecsúszott a pályatestig s ott egy távirtdaoszlopban akadt meg. A ház előrése a hirtelen csúszás következtében összedült. A melléképületek ismét más irányban csúsztak. Az őrház udvarán volt két betemetődött. A szántóföldek is óriási átalakulásokat szenvedtek. A még lábón levő gabona elcsúszott egészen idegen területre, a villatellék hullámalakban csúsztak lefelé. Így most olyan jogi kérdések merülhetnek föl, hogy kit illet az a lábón levő gabona, mely eddigi jogszerű tulajdonosától elcsúszott a harmadik szomszéd földjére, s viszont kinek van követelni valója a másikon. A még akkor lábón volt gabonának

AZ EGERES-GORBÓI HEGYCSUSZAMLÁS. — Szántóföldek a vasút mellett.

Végő Bertalan felvétele.

legnagyobb része természetesen tönkre ment egyéb veteményekkel együtt.

Érdekes, hogy, a mint az egyik képen látható, a pályatest mintegy 10 méter hosszban, egy kis részen minden elváltozás nélkül megmaradt az eredeti irányban, míg a pálya többi része a csúszás következtében mintegy öt méterre eltolott a pálya tengelyétől. Ugyanitt a pálya mellett elhúzódó mezei út a szelén elhelyezett távirtdaoszlopokkal együtt rádőlt a pályatestre s mintegy maga alá temette. A mintegy 10 méter távolságra levő *Nádas* patak medrét a csúszó földtömeg betemette, úgy hogy a víz, a mederből kiszorulva, az egész völgyet elöntötte; a patak teljesen megváltoztatta eddigi medrét és irányát. A csuszamlásnak tehát legalább is másfél méter mélységig kellett hatnia.

A hegycsuszamlás roppant károkat okozott különösen az államasutaknak, a mennyiben a pálya egy darabját s az ahhoz vezető utakat úgy megrongálta, hogy ott a közlekedés teljesen szünetel s nincs is remény rá, hogy egyhamar újra megkezdődjék.

Dániel Ernő báró kereskedelemügyi miniszter és *Ludvig Gyula* államasuti igazgató több államasuti mérnök kíséretében megsejlelték a hegycsuszamlás által így tönkretett pályarészt, s a szakemberek úgy vélekedtek, hogy a régi vonalat nem lehet ismét használatóvá tenni; miért is e részen a pályatestnek odább, biztosabb helyre való áthelyezését javasolták. Ez a javaslat el is fogadtatott, az új nyomjelzés megtörtént; e hó 13-án megvolt a közigazgatási bejárás s 15-én már meg is kezdtek a munkálatokat, melyek oly serényen folynak, hogy az új vonalrészen a közlekedés valószínűleg a jövő hó végén ismét megindulhat.

Az érdekes csuszamlási jelenséget naponkint több százan látogatták az ország minden részéből. Sőt már a külföldről is számosan jönnek a hegy meglekintésére, mely iránt a természettudósok mindenfelé nagyon érdeklődnek.

Póliány Zoltán.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A magyar nemzet történetének ötödik kötete. Az «*Athenaeum*» kiadásában, *Szilágyi Sándor* szerkesztésében megjelenő «*Magyar nemzet története*»-ből az ötödik kötet is elkészült, s külön címre: «*Magyarország három részre osztásának története 1526—1608*», írta dr. *Acácsy Ignác*. A történetirodalom legújabb vívmányainak felhasználásával, a legközvetlenebb kitérkékből és udvari leve-

lezésekből, melyek nem régiben tártultak a történetbúvárok elé, mondja el *Acácsy* a hazánk történetében legsúlyosabb, leggyászosabb időszaknak történetét az 1526-iki mohácsi vészről II. *Mátyás* király trónralépéséig. Magyarország nagy romlásának, három részre osztásának fokozatos menetét látjuk magunk előtt, a történelem új részleteit, és a szereplők élénk megvilágítását. Szorgalommal és szerencsével gyűjtötte össze *Acácsy* az erre a szomorú korszakra vonatkozó történelmi adatokat és emlékeket, és kedvvel, történetirői érzékeléssel dolgozta föl. A kötet becsét fokozzák az érdekes szövegek, a melyekből majdnem minden lapra esik egy-egy, továbbá a művészi műfémleletek. Az önálló műfémleletek száma negyven és számos olyan képes ábrázolat van közöttük, a melyek most kerülnek először a nagy közönség elé azokból a családi és udvari kincstárakból, a hol eddig rejtőztek. A kötetet előtűnk áll a műnek fele, teljesen befejezve arra az időre, a melyre előre jelezve volt. Ez a kötet is az eddig megjelent köteteknek megfelelőleg rendkívüli díszes felbőrítésben minden hazai könyvkereskedésben kapható. Ára 8 frt.

Versék. Irta Krüzseli Erzsike. Máramaros-Sziget. 1897. A rövid előszó, melyet a költőnő édes apja írt, gyöngéden elárulja a szomorú titkot, hogy *Krüzseli Erzsikének* a hangok világa ismeretlen, vagy csak mint egy elmosódó halvány emlék szól meg; mert a szegény leány már kora gyermekégekben teljesen elvesztette hallását. De úgy látszik, csak testi fülei tompultak el, lelkében a dalok égi harmoniája zeng. Kévs költőnek van erősebb ritmus-érzéke; dalai lágyan ömlenek s ritkán nélkülözik a ritmus bajját. A kötet öt ciklusra oszlik: *Érzelmek, Napról-napra, Hangulatok, Dalok, Humor*. Az első több, mint felét teszi a kötetnek s leginkább kifejezi *Krüzseli Erzsike* egyéniségét, a csöndes ábrándot, szelíd busongást, méla sovárgást. Saját lelki világa érdeklő leginkább, a külvilág képeiben is az tüköröződik vissza. A pataki várban nem a fényes történelmi múlt képei, a Rákócziak, s a hegyes *Lorántffy Zsuzsanna* ihletik meg, hanem saját gyermekora, mikor ott szalagált a pataki várban s nyíló orgona-ágnat tűzött szalagos kis kalapjához. A második ciklus románcszerű költeményekből áll; némelyik népies hangon szól, de vannak, melyek modern tárgyat modern hangon adnak elő. Olykor meg mintha *Beranger* reminiscenciákra ismernénk. A «*Hangulatok*» című ciklust bátran be lehetett volna olvasztani az elsőbe, sőt még a «*Dalok*» is egészen rokoni-

természetű költemények. A «Humor» feliratú ciklus néhány költeménye is, bár kissé mesterkelt, szintén elárul némi tehetséget, s ha szigorúbb mértéket nem alkalmazunk, kielégítve tesszük le kezünkkel a kis kötetet. Mutatványul álljon itt belőle a következő hangulatos költemény:

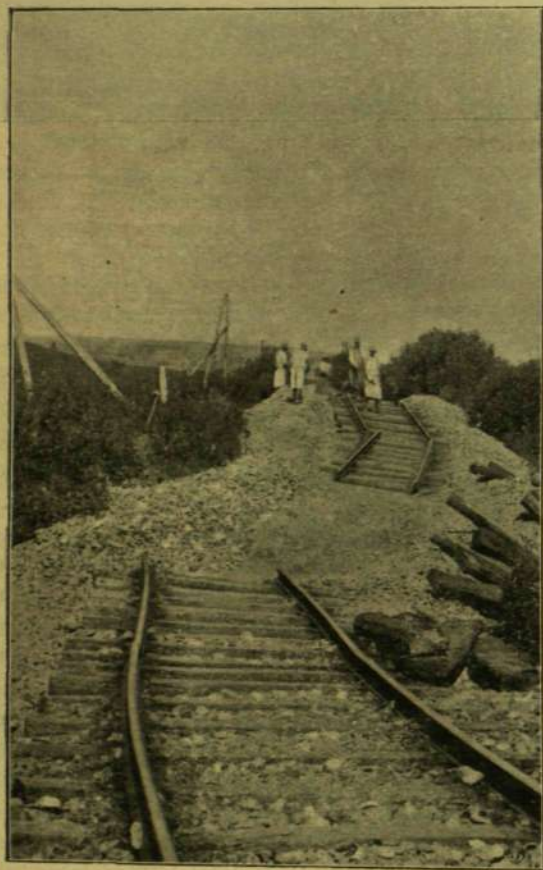
Hajladozik...

Hajladozik az ákácza lombja,
Édes virág az illatát ontja;
Esti szellő lombja között játszik,
Minden ágon ezer virág látszik.

Kis madárka ül bokor tövében,
Édes nótá falkad a szívében,
Zengő nótá szeretszójel árad,
Elborítja, ringatja a tájat.

A kis fűszál is figyel a dalra,
Karcu testét ide oda hajtja,
Harmat rajta, mint egy csillag, fénylik,
Száll a nótá, száll a magas égig.

Lassabban foly a kis patak árja,
Ő is a dal folytatását várja,
Minden, minden örvend, vidul, éled,
Csak én nékem rideg ez az élet,

AZ EGERES-GORBÓI HEGYCSUZAMLÁS.

Sétrombolt pályarész.

Váry Elemér honvédfőhadnagy felvétele.

Nines én nékem virág, madár, nótá,
Nines én nékem örömem azóta.
Örökké fáj, örökké sajnó szívem,
Mégis várom boldogságom híven.

Magyar mythologia. Irta Kandra Kabos. Kiadja dr. Pásztor Bertalan. Eger, 1897. E cím alatt egy 532 lapra terjedő könyv jelent meg, mely 46 fejezetben arra törekszik, hogy «az őskor vallásának hagyományairól — a mennyiben még lehetséges — számot adjon és a néphagyományokban nyilatkozó nemzeti geníuszszal közelebbről megismertesse» az olvasó közönséget. A szerző ezt a maga elé kitűzött feladatát akként teljesíti, hogy birálatosan végig pillant eddigi magyar mythologiai irodalmunkon, kibányászza a finn-ugor népek mythologiai hagyományait s nagy szorgalommal sorra veszi, illetőleg összegyűjti a magyar nép hagyományait, hiedelmeiből és babonáiból mindazt, a mit czéljára alkalmasnak ítél. Tüzetesen méltatja Ipolyi «Mythologia»-ját és Csengery Antalnak erre vonatkozó birálatát s egyéb ide vágó tanulmányait; mindazáltal «útesináló»-nak vallja magát e téren és «mythológiánk alapvető szent-írásul» a finn «Kalevala»-t fogadta el, mint a mely (a mi) néphagyomány-töredékeinkkel egykorú s e mellett tisztább is, vegyületlenebb is. Azt hiszem, — folytatja, — hogy még egyszer mythológiát írva, Ipolyi

AZ EGERES-GORBÓI HEGYCSUZAMLÁS. — A lecsúszott 67-es számú őrház.

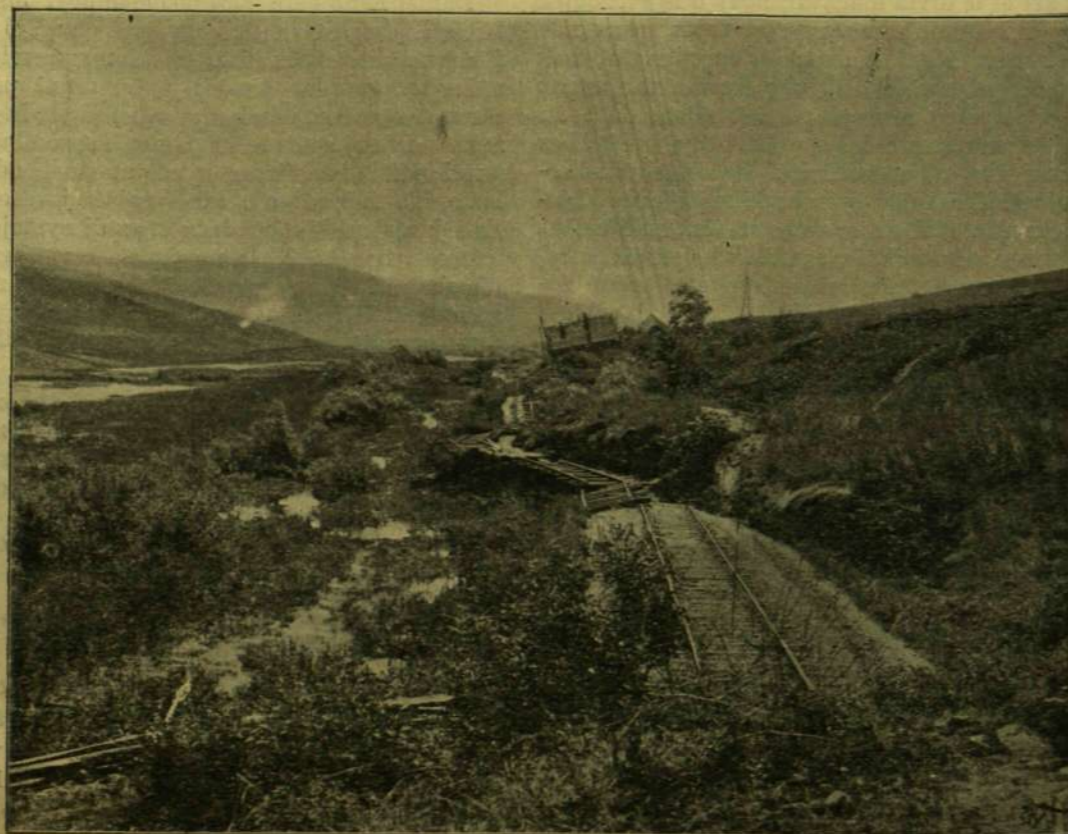
Váry Elemér honvédfőhadnagy felvétele.

sem tenne másként; avagy ha ezt tette volna, nem annyi sok kifogásolni valóra talált volna benne a kritika». Ezzel maga jellemzi legjobban álláspontját az író, a ki igazi lelkesedéssel, nagy olvasottsággal s e mellett vonzó alakban beszél az «őshazáról és atyafi-népekről, az őshaza első hitregéiről, a magyar ősvallás többistenhívéséről, a samanizmusról, a Nagyszonyról és tündéreiből, a rosakról, ünnepekről, szent helyekről, papokról, világról, másvilágról, az ősvallásnak a népeletben levő nyomairól», stb.; föl tudja kelteni s ében tudja tartani a figyelmet és érdeklődést mind végig; de azt a meggyőződést teljességgel nem képes bennünk kelteni, hogy álláspontja valóban helyes és hogy ez alapon a magyar mythológiát, vagy annak csak igazi «útesináló» elmunkálatát is megalkotta volna. Fölfogását szinte fogva tartja a «Kalevala»; vizsgálódásait, egybevetéseit és következtetéseit pedig — minden védekezése mellett is — nagyon irányozza a keresztény theologia és legenda. Könyve azonban így is nagyon figyelemr

méltó jelenség irodalmunkban s teljesen érdemes a magyar közönség pártolására. Az «első ezer» példányainak előfizetési ára 2 frt 50 kr. Valószínűleg a bolti ár sem több.

Magyar iparművészet címen indult meg az orsz. iparművészeti múzeum és iskola s a magyar iparművészeti társulat közlönye. Összekötő kapocs kíván lenni az iparunkat a művészeti izlésben, öntudatos és nemzeti irányban fejlesztő irány illetékes és buzgólkodó tényezői s azok közt, kik közrehatnak ebben az irányban: a műiparral foglalkozók s a műipar pártolói közt. Nemzeti zamatot adni a műiparnak, s erre nézve a multból is felkutatni a mintákat és példákat — ez czélja. Kéthavi időközökben jelenik meg egy-egy terjedelmes és bőven illusztrált füzete, a közoktatásügyi miniszter támogatásával. Szerkesztői ismert szakférfiak és jótolú szakírók: Fittler Kamill, az iparművészeti múzeum igazgatója, mint főszerkesztő és Györgyi Kálmán, mint főmunkatárs.

Az első füzet sokoldalú tartalommal és számos

AZ EGERES-GORBÓI HEGYCSUZAMLÁS. — Épségben maradt pályarész.

Váry Elemér honvédfőhadnagy felvétele.

ANDRÉE.

illusztrációval most jelent meg. Tanulságos közleményeinek sorozatát Matlekovics Sándor dolgozata nyitja meg «A párisi kiállításról». Györgyi Kálmán részletes ismertetése következik utána a gr. Andrásy Tivadar által kitűzött két pályadíj versenyről. Ez oly használati és dísz tárgyakra volt kitéve, melyekben a művészet uralkodik az ipar fölött. A cikk mellett a pályázat több darabjának rajzát kapjuk. Huszka József «A mezőcsányi kórus» ékes festéséről ír, s hazai iparművészetünk e jelentékeny emlékének több rajzban is bemutatja. Radisics Jenő az iparművészeti múzeumnak szentel cikket; egy következő cikk az iparművészeti társulat ügyeivel ismert meg; végül Divald Kornél a párisi Szalon legutóbbi kiállítására vet egy pillantást. A folyóirat díszes kiállítású s illusztrációi művésziek. Az iparművészeti társulat tagjai ingyen kapják. Előfizetési ára egész évfolyamra 5 frt.

A matyó nép élete, írta Istvánffy Gyula. Külön lenyomat az «Ethnographia» című folyóirat VII. kötetéből. 130 lap; ára 1 frt. Ez érdekes munka a legelső, mely a borsodmegyei matyó nép életét, szokásait, babonás hiedelmeit, jellemző tulajdonságait s a «matyó» elnevezés eredetét tüzetesen ismerteti. A csinos könyvvel külön lenyomat Miskolcon jelent meg fénynyomatu képekkel és szövegközi rajzokkal illusztrálva.

«Ethnographia», a Magyar Néprajzi Társaság és a Magyar Nemzeti Múzeum értesítője. Szerkeszti dr. Munkácsi Bernát. Megjelenik minden pártatlan számú hónap elején. A folyóirat jelen évi (VIII-ik) folyamából a 4. füzet jelent meg közelebb változatos tartalommal, melyből különösebb kiemlést érdemelnek a következő nagyobb közlemények: «A székelyek neve és eredete» Sebastyén Gyulától, «A vogulok őskorához» Nagy Gézától és különösen «A magyar mythologia irodalma» Katona Lajostól, ki e nagyobb terjedelmű dolgozatában behatólag foglalkozik Ipolyi Arnold és Csengery Antal ide vágó működésével s alapos fejtegetéssel magyarázza, hogy voltaképpen mi a magyar mythologia. Az «Ethnographia»-t a társaság tagjai tagdíjaik fejében kapják. Évi előfizetése 3 frt. Megrendelhető bármely hazai könyvárus útján.

A tanulók szellemi megterheléséről. Irta dr. Petz Lajosné. II. kiadás. Budapest, 1897. Ára 20 kr. E 16 lapra terjedő kis füzet figyelemre méltó megjegyzéseket tesz a tanuló gyermekek szellemi megterhelésére vonatkozólag. A szerző az kívánja, hogy csupa hasznos, szükséges és lélekemelő tudnivalók közlése mellett a testi nevelésre fordítson az iskola legtöbb gondot. A jól írt kis füzet érdemes az olvasásra.

MI UJSÁG?

Stefánia özvegy trónörökösne Oroszországban. Stefánia özvegy trónörökösne a nyáron nagyobb utazásokat tett. Jelenleg Oroszországban van. Az utóbbi napokban Nisnínogorodban és Kazánban járt, azután pedig a Volgán Samaráig hajózott, a hol az Iljinskoje villában lakó Szergiusz nagyhercegi párt látogatta meg. E hó 20-ikán Pétervárra érkezett.

Eljegyzés a belga királyi családban. Albert herceg, a flandriai gróf fia, Belgium trónörökös, legközelebb eljegyzik Izabella hercegnőt, Falöp orleansi herceg nővérét. A herceg 23 éves, a hercegnő 20 éves.

Brassai szülőháza. Torozskó-Szent-Györgyön e hó 18-ikán emléktáblával jelölték meg ünnepélyesen azt a házat, melyben a napokban elhunyt Brassai Sámuel száz év előtt született. A közelebbi vidékről és Nagy-Enyedről, Tordáról sokan érkeztek.

Az érkezőket mindhárom felekezeti templom harangzúgása, mozsárgyök döngése és a torozskói polgári zenekar fogadta. Az egész község lakossága a piacra gyűlt. Az ünnepély az unitárius templomban kezdődött, hol a torozskói polgári zenekar eljátszotta a Himnusz, Nagy Lajos püspök-helyettes emelkedett szellemű imát mondott, utána a zenekar a Szózatot játszotta. A piacon a Gerendai-czég által karrarai márványból készült emléktáblával, virágfüzérekkel és zöld lombbal izlésesen díszített egyszerű papi lak előtt gyülekezett az ünnepelő közönség, sűrűn megtöltve az egész teret. A zöld lombos, szőnyeges emelvényről Thorotzkay Lajos a rendező bizottság elnöke üdvözölte a vendégeket, kegyeletesen szölt a jeles tudósról. Beszéde közt mozsárdöngések között lehullott a lepel. Utána dr. Márki Sándor a tud. akadémia megbízásából szölt az elhunyt tudós érdemeiről, dr. Szádeczky Lajos a kolozsvári tud. egyetem megbízásából meleg érzéssel beszélt a nagy pedagógus és emberszerető tudósról, dr. Apáthy István az Erdélyi múzeum-egylet megbízásából méltatta különösen a természettudóst, Boros György a kolozsvári unitárius főiskola és a Dávid Ferencz-egylet megbízásából a tudós felekezeti hűségéről és humanus áldozatairól beszélt szerető emlékezéssel, végül Jozan Miklós szavalt a alkalmi ódáját, melynek utolsó szakaszát itt közöljük:

Egy perczre megállj, örök-ifjú lélek,
A csillagok isteni sátra felett;
Bölesöd szelid álmi nekünk ma regének,
Mig ünnepet ül Neked a kegyelet.
— Egy perczre mosolyg ide még az a gyermek,
Ki gondtalanul fut a lepke után;
Játékai egyre romokba hevernek!
És száll neve messze a hir ajakán!

Házasság. Szily Kálmán miniszteri tanácsosnak, a tud. akadémia főtitkárának leányát, Szily Margit kisasszonyt e hó 20-ikán vette oltárhoz a

lipótvárosi bazilikában Békássy Imre cs. és kir. kamarás, a 32. gyalogezred főhadnagya. Násznapok voltak: Szily Dezső, Békássy István és Herтеленy József földbirtokosok.

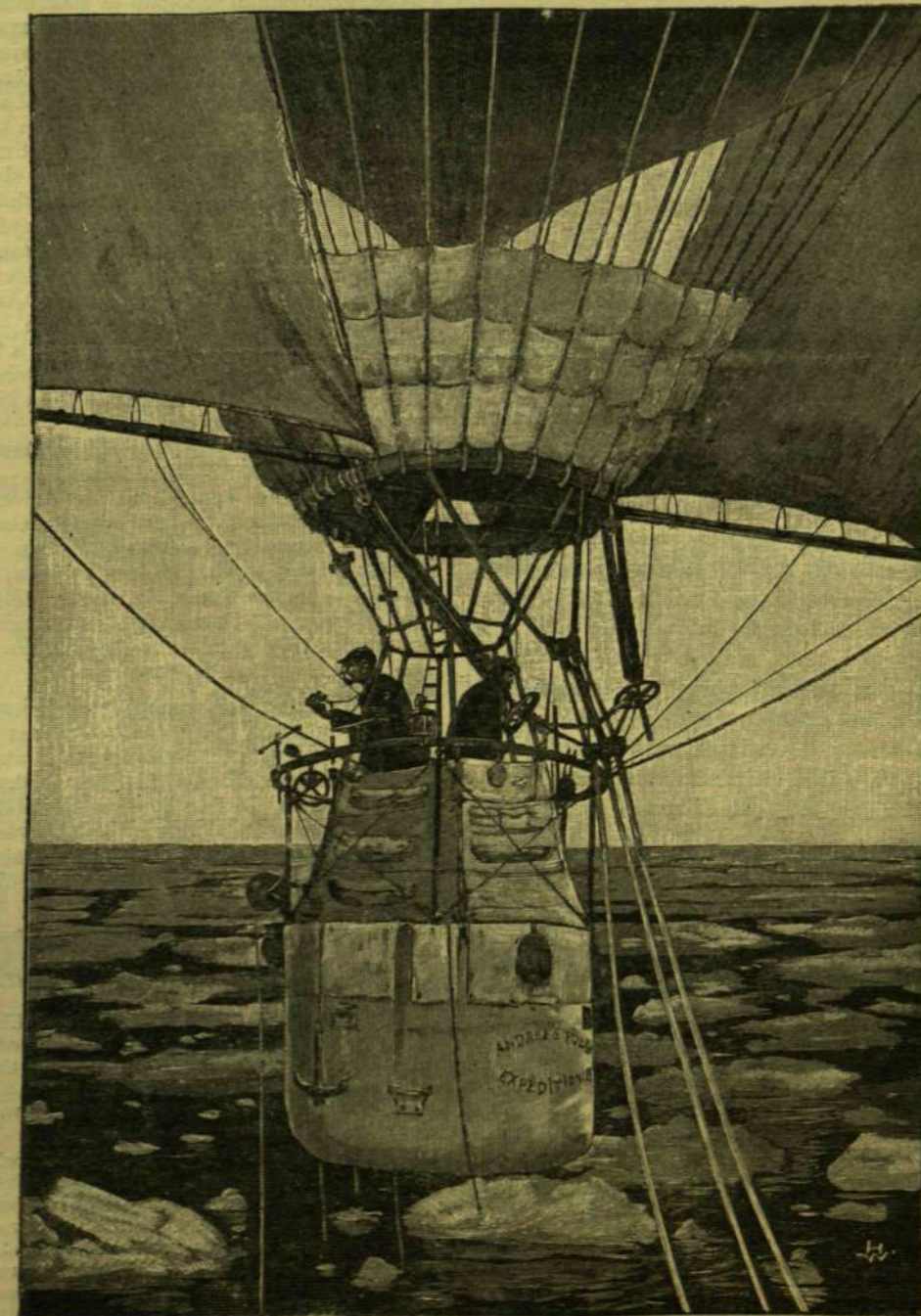
Kitüntetés. A király Déchy Mór odesszai lakosnak, az ismert utazónak, a magyar földrajzi társaság tiszteletbeli tagjának, kitől lapunk is több érdekes dolgot közölt, a harmad osztályú vas-korona rendet adományozta.

Az új országház építése. A világ egyik legnagyobb és legdíszesebb épülete, az új országház külseje már kész, de belsejében még sok a munka. Az építési haladásról a miniszterelnök a napokban tett jelentést az országgyűlésnek. A miniszterelnök utasításából összeállított számítások szerint az összeg, melybe az építkezés kerül, 16.432,588 frtra, vagyis kerekszámában 16 1/2 millióra fog menni, tehát másfél millió forinttal többre az eredeti költségtervezetél.

Ez az összeg következőleg oszlik meg: A főépítési költségvetés 9.546,653 frt; a belső berendezésre 2.200,000 forint; a mérleg alapján szükséges többletköltség 300,000 frt; a villamos világítás berendezése 110,000 frt. A tulajdonképeni építési és berendezési költségeken kívül kiadásokra 2.878,584 forint; a közmunkatanács követelése 97,350 forint; a dunai partok kiépítési költségeihez való hozzájárulás 300,000 forint; a most még csak hozzávetőleg megállapítható kiadásokra: liftek, csillárok, csengettyűk, stb. 500,000 frt; fűtő- és szellőztető készülék bérházára 500.000 frt. Összesen 16.432,588 forint.

Az új országház falfestményei. Az új országház termeinek falait festményekkel fogják ékesíteni. A miniszterelnök már 1895-ben huszezer koronát utalványozott az új országház belső falsíkjain alkalmazandó festmények vázlatainak pályázat útján való beszerzésére.

A pályázat eredménynyel járt. Ehhez képest a

ANDRÉE LÉGHAJÓJA A FÜLSZÁLLÁSKOR.

kitűzött pályadíjakat kiadták Vajda Zsigmondnak két menyegzőkért, Dudits Andornak az «Arany bulla»-ért, Kriesch Aladárnak a «Vadászat» és «Halászat»-ért és Knyer Vilmosnak az étterem menyegzőkéért. A pályanyertes művészekkel folytatott tárgyalások eredményéhez képest eme falfestmények elkészítése — kivéve az «Arany bulla»-t, melynek tervezőjével nem sikerült megállapodásra jutni. — kerek számban kilencven ezer forintba kerül. S mivel a festmények elkészítése, különösen a menyegzőképeké, annyiban sürgős, hogy az építő állványok most még a festés céljaira is felhasználhatók: a miniszterelnök az említett árért már el is rendelte a falfestmények elkészítését. A meddón maradt feladatokra s az «Arany bulla» témájára pedig újabb pályázatot hirdetett. A szóban forgó falfestmény-csoport különben csak kezdete az országilag művészi díszítésére szolgáló monumentális falfestmény-sorozatnak, mely a magyar festő-művészetnek egy-két évtizedre fog munkát adni.

Bíró Lajos újabb küldeménye a muzeumnak. Bíró Lajos hazánkba tudvalevőleg Uj-Guinéában utazik, hogy a nemzeti muzeum számára etnografiai és természetrajzi gyűjtemeket eszközöljön. Tömérdek becsesnél becsesebb dolgokat küldött már Bíró a Nemzeti Muzeumnak, s e küldeményeit újabb hat nagy ládával töltötte meg, a melyek már meg is érkeztek Budapestre. A küldeményben, melyet Bíró Lajos ezelőtt két hónappal adott a postára, van mintegy 300 madár, több ismeretlen faj, gyönyörű paradicsommadarak, rovarfélék, emlősök, stb. Próbaképen, az egyik ládában, mint a küldeményt kísérő levelében írja, egy ausztráliai teknősbéka helyezett el elevenen. A láda felbontásakor azonban a békának csak contvázt találtak meg, mert lágy részeit az élősködő molyfélék felfemésztették.

A Ludovika-akadémia. A fővárosi honvédségi intézet, a Ludovika akadémia az őstől kezdve magyar honvédségi tiszti akadémiává emelkedvén, újabb kibővítése szükséges. Terjedelmes új épülettel egészítik ki, melyben a honvéd főreáliskolát s a honvéd hadapród-iskolát fogják elhelyezni. A honvédelmi miniszter az új honvédségi intézetek építkezési és beruházási költségeire 420,000 forintot irányzott elől.

Érettségi vizsgálatra készítő női tanfolyam. Mióta Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter a nők előtt az egyetemet is megnyitotta; szükségesnek mutatkozott oly tanfolyam felállítása, a mely a polgári felsőbb leányiskolai és elemi tanítónőképző intézetek tanulmányait kiegészíti, pótolja s illetőleg a gimnázium felső osztályainak tanulmányait egy színvonalra állítsa. Több szegényebb sorsú nő ugyanis magán uton képtelen volt megszerezni az érettségi vizsgálatra szükséges tudnivalókat, mert külön-külön szakembereket fizetni anyagi helyzete nem engedte. E célból engedélyezte a vallás- és közoktatásügyi miniszter a budapesti VII. ker. főgimnázium (Bacsay-utca) bérlet helyiségében egy oly tanfolyam megnyitását, a mely két, illetőleg három év alatt a felsőbb leányiskolai, elemi tanítónőképző-intézeti és polgári iskolát végzett növendékeknek is lehetővé teszi, hogy az érettségi vizsgálatra elkészüljenek. A felsőbb leányiskolát és elemi tanítónőképző intézetet végzett növendékek két évi tanfolyamra bocsáttatnak, míg a polgári iskolából kikerült növendékek előbb egy évi előkészítő tanfolyamon pótolják azt a különbséget, a mely a polgári és felsőbb leányiskolák között van, s úgy bocsáttatnak ok is a két évi tanfolyamra. A tanfolyam vezetője dr. Heinrich Alajos. Az ország egyik első rangú főgimnáziuma kétszétlenül e részben is meg fog felelni a hozzá fűzött várakozásoknak.

Szerkesztői mondanivalók. Szombathely K. I. A «Teleki Sándor, Liszt Ferenc és az oroszok» című cikket a «Budapesti Szemle» után közöltük, hová azt Sziládecky Lajos történetírónk írta meg, megbízható helyről s részben a gr. Teleki családól vett adatok nyomán, minélfogva az elmondottak hitelességében nem kétkedhetünk.

Nem közölhető versek: Tavasz végével. Elcsépelet gondolat; s szerző nem tudott saját lelkéből semmi egyéni hozzáadni, a mi elfogadhatóvá tenné. — Az én boldogságom. Legnagyobb hibája, hogy nem árulja el azt az igazi költői hivatottságot, melyet a szerző a versben magáról mond. — Irma kisasszonynak. Szerző felbuzdulása dícséretes, de a vers gyöngye; tartalma csupa dagály, verselése pedig döcög, csikorgó. — A sors kezében. Egészen próza. — Panaszom. Legjobb az elég jól csendő magyar rithmus érdemmel figyelmet benne; különben elcsépelet közhelyekből áll.

Budapest—Páris. Több mint harmadfél esztendő választ ugyan még el a párisi kiállításról, azért ki ne gondolkoznék már most azon, hogy miképpen jusson Párisba, azokra a nagy napokra, a melyeknek fénye, ragyogása kápráztatja fogja esteni Európával együtt az egész világot. Azokat, a kiknek már eddig is gondot

okozott a kirándulás módja, bizonyára kellemesen fogja meglepni néhány nri ember terve, a mely a magyarokat társas kirándulásra szólítja fel. Nem afféle megszokott társas kirándulásról van szó, hanem egy nagy nemzet megnyitkozásáról, a melyre egy előkelő, nagy emberekből álló társaság szólítja fel a magyarországot. A mozgalom élén Thorozy Viktor báró elnöklete alatt Molnár és Sacellary miniszteri tanácsosok, dr. Kovács, kir. tanácsos, a mill. kiállítás v. titkára, Urányi képviselő, stb. állanak, a vállalat tervezője és igazgatója pedig Somogyi Nándor. A ki most előre bejelenti részvételét a kirándulásban, annak havi nyolcz forintot kell fizetni a kiállítás megnyitásáig, vagyis összesen 250 frót, s ezért az összegért részese a tizen-négy napig tartó nagyszabású kirándulásnak. Párisban nyolcz teljes napot tölt a kiránduló, megnevezve a francia főváros látványosságait, nevezetességeit s minden költiséget a rendezőség fedez, úgy, hogy egészen pénztelenül is nekibátorodhatik az utnak. A 8 frtos befizetések a Budapest Belvárosi Takarékpénztárhoz intézendők, mely a rendező-bizottság ellenőrzése mellett maga kezeli a beérkezett pénzeket; ha pedig valaki a kirándulásban akadályozva van, a maga részét másra is átruházhatja, vagy kívánatra a pénzét is visszakapja. Somogyi Nándor, a vállalat tervezője és igazgatója, készséggel nyújt felvilágosítást az érdeklődőknek. A jelentkezések lapunk utján is történhetnek.

HALÁLOZÁSOK.

LENTNER IMRE, miniszteri tanácsos, a Vöröskereszt egyesület főigazgatóhelyettese elhunyt e hó 20-ikán Balaton-Földvárban. Halálát szerencsétlenség okozta. Fürdés közben belefullt a Balatonba. Valószínűleg szélhűdés érte a vízben. Halála nagy részvétet keltett mindenfelé. Holtestét Budapestre hozták s itt a Vöröskereszt egyesület «Erzsébet» kórházából temették el. Lajos Győző főherceg, az egyesület védőhelyettese táviratban fejezte ki részvétét, s Darányi földművelési minisztert bízta meg helyettesítésével. A koporsót a koszoruk egészen elborították.

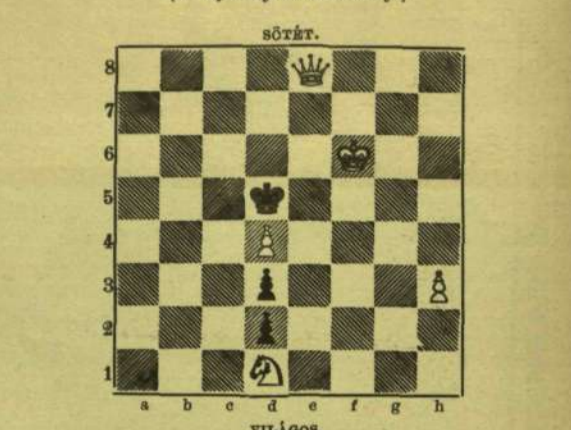
Elhunytak a közlebbi napokban: MAJOSZKY ANTAL, beszercezbányai nagyprepost s XIII. Leó pápa házi főpapja, életének 79. és papságának 56-ik évében. Beszercezbányán. A társadalomban több mint félszázados papi működése alatt jelentékeny szerepet játszott, s nagy részvét mellett temették. — ILLÉSHÁZY JÁNOS, kegyes tanítórendi áldozó pap s nyug. gimnáziumi igazgató és házfőnök, 58 éves korában, Sátoralja-Ujhelyen. — VÉCEY BENEDEK, kegyes tanítórendi áldozó pap, gimnáziumi tanár, 48 éves korában, Kis-Szebenben. — TORÓK JÁNOS, kir. törvényszéki bíró, 70 éves korában, Rimaszombatban. — KRAY MIKSA, nyug. cs. és kir. udvari tanácsos, 83 éves korában, Lőcsén. — SENEY-SZABÓ JÓZSEF, a debreczeni függetlenségi párt első elnöke, volt 1848-as honvéddandár, a ref. egyház főpénztárnoka, és széleskörű előkelő család gyászolja. — BARANTAY BÉLA, alsó-hahóti földbirtokos, 36 éves korában, nyolcz havi súlyos szenvedés után. — NYIRBAKAI TATTAY PÁL, nyug. magyar kir. adótárnok, 64 éves korában, Balaton-Álmádin. — PININÓI GRÓF PININSZKI VIKTOR, nyug. százados a 11. számú dragonos-ezredben, életének 66-ik évében, Budafokon; özvegyén, szül. Kléger Máriaán kívül nagyszámú előkelő rokonság gyászolja. — HORVÁTH JÁNOS, margittai községi jegyző, az arany érdemkereszt tulajdonsa, 75 éves, Margittán. — Pölöskefői Istóczy Imre, joghallgató, dr. Istóczy Győző volt orsz. képviselő fia, 20 éves korában, Budapestben. — KUPIS LEÓ, a körmöczbányai állami főreáliskola nyug. tanára, 75 éves korában, Körmöczbányán. — BAUER SIMON dr., tanár, 47 éves korában, Lőcsén. — SZEPESHÁZY JÓZSEF, gimnáziumi tanuló, Szepesházy Imre, kir. járásbíró és neje, szül. Beőr Gizella tizéves fia, Szvidnikén.

Özv. HORVÁTH ZSIGMONDNÉ, szül. Mészáros Róza, 39 éves korában, Szegeden. — MEZEY ARTURNÉ, szül. Pfaloz Gizella, 22 éves korában, Esztergomban. — Özv. Kolcsei Kende Lajosné, szül. Szuhányi Laura, Csekén, 74 éves korában. Halálát a Kende, Lónyay, Bay és Domahidy családok gyászolják. — VAY ABRAHÁMNÉ, szül. Balaházy Krisztina, néhai 1848—49 ki honvédszázados özvegye, 67 éves korában, Borsod-Gesztén.

Legjobb és leghírnevesebb pipere hölgykor: a LA VELOUTINE 6959
Különleges Rizpor BISMUTTAL VEZITVE CH. FAY, ILLATZERÉSZ. PARIS—9, rue de la Paix, 9—PARIS.

SAKKJÁTÉK.

2018. számú feladvány. Gleave W.-től.
(I. díjat nyert feladvány.)

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

2006. sz. feladvány megfejtése. Weinheimer E. R.-től.

- Világos. Sötét. Világos. a. Sötét.
1. He3-d5 c6-d5 (a)
 2. Vb8-h8 Ke5-d4 (d)
 3. Vb8-h6 K. t. sz.
 4. V v. H mat.
- b.
1. e7-e6
 2. Hd5-b4 Ke5-d4
 3. H4-e2 t. sz.
 4. Vb8-h8 K. t. sz.
 4. H v. F mat.
- c.
1. e7-e6
 2. Ke5-d4
 3. Vb8-h8 K. t. sz.
 4. H v. F mat.
- Világos. d. Sötét.
2. Fb2-cl v.
 3. Vg7-e4 Hb2-f1
 4. Vd4-b4 mat.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Winkler Károly — Sárosipatak: Gérecz Károly. — Csomonyán: Németh Péter. — Grebenben: Kovács Ferencz. — Kecskeméten: Balogh Dienes. — A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 28-ik számában közölt képtalány megfejtése: Nincs jobb büfelejő, mint a munka.

Heti naptár, július hó.

Nap	Kath. prot. naptár	Görög keleti naptár
25 Vasárnap	C. 7. Jakab a.	13 E. 6. Gábor f.
26 Hétfő	Anna, B. A. a.	14 Aquilla ap.
27 Kedd	Pentele vért.	15 Czeriák
28 Szerda	Ince pápa	16 Athonogén
29 Csütörtök	Mártha sz.	17 Marina
30 Péntek	Abdon, Szen.	18 Emilián
31 Szombat	Loj. Ignác	19 Dius és Mark.

Holdváltás. Újhold: 29-én d. u. 5 ó. 14 p.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.
(L. Egyetem-tér 6. szám.)

Selyem-damasztek 65 krtól 14 frt 65 krig méterenkint — valamint fekete, fehér szines Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenkint ként sima, csikos, kockázott, mintázott, damaszt stb. (mintegy 140 különböző minőség, 2000 szín és mintázatban stb.) a megrendelt árukat postabér és vámmentesen, házhoz szállítva valamint mintákat postafordultával küldik Henneberg G. (cs. és k. udvari szállító) selyemgyárai Zürichben. Svájcba ozimzett levelek 10 kros, levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek. 7064

Czimbalmok a legjobb hanggal és szerkesztéssel a legújabbosban kaphatók Zegre Gáza, czimbalmkészítő. Budapest, Nefelejts-utca 43.

Legjobb és leghírnevesebb pipere hölgykor: a LA VELOUTINE 6959
Különleges Rizpor BISMUTTAL VEZITVE CH. FAY, ILLATZERÉSZ. PARIS—9, rue de la Paix, 9—PARIS.

KWIZDA FERENCZ JÁNOS

KWIZDA-féle Restitutionsfluid
cs. kir. szab. mosóvíz lovaknak
Egy palackkal 1 frt 40 kr. o. é.

KWIZDA-féle Korneuburgi marha-táppor
étrendi táplálószer lovak, szarvasmarha és juhok számára.
Ára 1 doboznak 70 kr., 1/2 doboz 35 kr.

Kwizda-féle 6998 Szab. szárszalagvédő gummiból.
A szab. szárszalagvédők szürke, fekete, barna és fehér színben 4 nagyszabású állítatnak elő és pedig bal- és jobblábhoz. A megerősítésre a-b méretnek, vagyis 30-22 cm. ker-nék meg. 1. sz. nagys. 22-24 * * * * * 2. sz. 24-27 * * * * * 3. sz. 27-30 * * * * * 4. sz. 30-33 * * * * *
A szab. szárszalagvédők ára szürke színben db.-kint 1. sz. 2 frt 50 kr., 2. sz. 2 frt 70 kr., 3. sz. 2 frt 90 kr., 4. sz. 3 frt 30 kr.
Ára s többi színnek bármely nagyságban db-kint 30 krral drágább

Naponkénti postai szétküldés a főraktár által: Kerületi gyógyszer. Kornenburg Bécs mellett

WALLA JÓZSEF
mozaik és ezementáru-gyára
építési anyagok raktára

Budapest, VII. ker. Rottenbiller-utca 13. sz.

Vállalkozik: **GRANIT-TERAZO, BETONIROZÁSOK, MEDENCZÉK, CSATORNÁZÁSOK, SZŐKORKUTAK, JÁSZOLÓK, CZEMENTVIZELŐK, CZEMENT-LAPOK és MOZAIK-LAPOK KALI KÖVEZÉSEK elkészítésére. FAYENCE-LAPOK KALI faburkolások stb.**

Raktárt tart: **KERAMIT-LAPOK, KELHEMI LAPOK, MOZAIK-LAPOK, mettlachi módra TERRACOTTA-ÁRUK, ASZFALTTELŐ-LEMEZ, ASZFALTELSZIGE-TELŐ LEMEZ, TŰZÁLLÓ TEGLÁK, KÖAGYAG-CSÖVEK, KÉMÉNY-TOLDALÉ-KOK köagygából stb.**

Gyári raktára a Gartenau Portland cze ment vízállómész-gyárnak.

Mennyezet nád-szövet-raktár (Stuccat-Rohrgerber).

L LOHSE-féle LILOM-RIZSPOR

rendkívül finom, bárszuszorúbb, tömöttebb és takarékosabb valamennyi Poudre de riz és zsiros rizspornál, a bőrhöz kitűnően s láthatatlanul tapadó. Ugy nappalra mint este.

Fehér és rózsaszinben szőkék számára, sárga (rachel) barnák számára; doboza 2 frt. 7069

Vételnél mindenkor a teljes cégre kell ügyelni:

GUSTAV LOHSE BERLIN, 45. Jägerstrasse 46.
kir. udvari illatszerész.

Kapható Ausztria-Magyarország valamennyi előbbkelő gyógyszerháza és illatszerészetében.

4.541. sz.

Értesítvény.

A budapesti cs. és kir. élelmezési raktár számára 16.900 métermáza rozs és 40.700 métermáza zab kereskedelmi szokványok alapján fog bevásároltatni. A beszállítás az alább megnevezett raktárokból, a meghatározott részletekben és időben eszközöndő.

Raktárba	Októ-ber	Novem-ber	Decem-ber	Január	Febr-uár	Már-cius	Április	Május
	1897.			1898.				
a váczi határon	3000	3000	3000	3000	3000	1900	—	—
a váczi határon	1600	1600	1500	1500	1500	1500	1500	1400
élelmezési fő-raktár	3500	3500	3500	3300	3300	3300	3300	3300
élelmezési fő-raktár	200	200	200	200	200	200	200	200

Az 1. számú élelmezési fő-raktár «Laposdűlő», a 2. számú pedig II. kerületi retek-üzében van. A rozs és zabnak szabályszerű minőségűnek és idej termelésnek kell lennie. Az 50 kros bélyeggel ellátandó és legalább 14 napi impregnó tartalmazó szállítási ajánlatok, legkésőbb 1897. évi augusztus 19-ik napjának délelőtti 10 óráig a budapesti cs. és kir. 4. hadtest hadbiztonságához (vár) nyújthatók be. Az ajánlatok lepecsételve s a borítékra: «Szállítási ajánlat rozs és zabra» jelzettel felirattal ellátva legyenek. A fentjelzett szükségesletek beszállítására nézve az ezen ügylet számára Budapest 1897. évi július 15-én hivatalosan kiállított és a hadbiztonság betelkinthető szokvány-füzetben foglalt határozványoknál kívül — a katonai élelmi cikkeknek — tözsdén kívül — kereskedelmi szokás szerint eszközöndő vételeknél, a következő határozványok is mérvadók:

1. Az átadás elvileg a kincstári raktárakban eszközöltetik. Ezenkívül a kiirt szükségesletek mennyiségek szállítására is ajánlatok tehetők (részlet ajánlatok), és pedig: a kívánt beszállítási határidő megjelölése mellett, letelje egészen 100 métermázasig.
2. A kincstár fentartja magának a jogot, csak egyetlen egy cikket is, avagy mennyiségűreket, az ajánlott mennyiségekkel elfogadni. Az ajánlott gabonának származási helye mindenkor megjelölendő. Hogy ha a szállítással a katonai díj-zabab kedvezménye igénybe vétetik, akkor a származás a vétel helye szerint kiintézendő. Külföldi terményi gabona a vételből ki van zárva. A raktárszerű minőségre megállapított legkisebb súlynál nehezebb zabért vagy kenyérré való gabonáért kárpótítás nem engedélyeztetik.
3. A kincstári szakoknak kölcsönös adása csak a szakonként naponta megállapított 2/3 kr kölcsönj fizetése mellett engedtetik meg. A bevásárló bizottság előtt ismeretlen vállalkozók kötelesek az iránt intézkedni, hogy a megbízhatóságukat és vállalatképességüket igazolják és a kereskedelmi és iparkamara, esetleg gazdasági egyes részéről kiállított bizonyítványok, közvetlenül a hadtest hadbiztonságához beklüdenssenek.
4. Vállalkozó részéről évadok fejében az ajánlati cikkek értéke után számítandó 10%-nyi pénzösszeg lefizetendő, a mely az ügylet megkötése után legkésőbb 5 nap alatt letéteményezendő.
5. Az 1897. december hó végéig beszállítandó zab és rozs árának kifizetése 1898 január hó folyamában eszközöltetik, a további részletszállításokért azonban az esedékes pénzösszeg az időnként eszközölt beszállításokhoz képest fog kiegyenlítettetni. Ezen fizetési mód még azon esetben is fentartatik, ha a kellően rendelkezésre álló raktárhelyiségek miatt a szállítónak korábbi beszállítása megengedtetik.
6. A szállító által a köteleltben határozottan fölelmenendő, hogy a vételügylet lebonyolítása az e végből a katonai élelmezési cikkeknek kereskedelmi módon való szállítása iránt, 1897. évi július hó 15-éről kelt és előtte teljes tartalmában ismeretes határozványfuzet szerint eszközöltetik.
7. A szokványfuzet a cs. és kir. budapesti és székesfehérvári élelmezési raktárnál bárki által megtekinthető és invenktál 4 kr. lefizetés mellett ugyanott megszereshető.
8. A szükséges nyugtáblevelek után felmerülő költségek a hadsereg igazgatását terbelik.

Budapest, 1897 július hó 15-én. 7266
A cs. és kir. 4. hadtest hadbiztonsága.
(Utányomat nem díjaztatik.)

RÖSER JÁNOS nyilv. tan- és nevelő-intézete
BUDAPEST, Aradi-utca 10. szám, Röser-ház.

Ezen intézet alapított 1853-ban. Eddigi tanulók száma 13,781; magában foglalja a nevelő-internátust, melyben vidéki családok fiait teljes ellátást, felügyelet és nevelést nyerne; 7262 a felső kereskedelmi iskolát, reak. akadémiával, záróbizonyítványai az egyévi katonai szolgálatra jogosítanak; a polgári iskolát, mely egyenrangú és egyenrangú az állami és községi iskolákkal. Növendékek fölvétele augusztus 31-ig. Tanácsos azonban a beiratást minél előbb eszközölni, mert az elmúlt évben sem adhattunk a később jelentkezőknek helyet. — Értesítést küld és felvilágosítást ad az igazgató: RÖSER JÁNOS, Budapest, VI., Aradi utca 10.

Dr. Lengiel Frigyes-féle nyirfabalzsam, ajánlja Dr. med. Raspi tanár által a bécsi egyetemen promotor és Fyfluch tanár által Londonban kirkólag tiszt. nyirfa-folyadékból áll, mely csak egy saját, 30 év óta gyakorolt vegyi átalakítás folytán vált használhatóvá. Ezen folyadék hatása, hogy a bőr felső hámszint lassankint lehántja és ez által az alsó tisztított bőr fiatal színben és üdeségben jó napvilágra, megszűntet mindennemű kitétet, nyíri szeplőt, vörös foltokat, anyajegyeket, stb., stb., simítja a ráncos bőrt és a himlőhelyeket lassankint teljesen és az arcbőrnek üde egészségös színt kölcsönöz. Egy korsó ára használhatósággal együtt f. 1.50. — Figyeljünk e névre Dr. Lengiel Frigyes. Főraktár Budapest: Török József gyógyszerházban király-utca 12. szám.

A szépség. La beauté.

Minden létező szépségese kőzött az Original-Pasta POMPADOUR... Dr. Rix A. (Bécs) készítménye...

Frank Kati k. a. M. m. Frankfurt-ből már évek óta így rendel: 'Szívességek mint rendezés címre 5 Pasta Pompadour...'

Wilhelmine Rix dr. özvegye és fia. 40 év óta egyedül készíti a valódi Original-Pasta Pompadournak...

A HYGEA

hajbalzsam

valóban maga a tökéletesség, ha arról van szó, hogy a szürke hajnak eredeti fiatalos színe, fénye és szépsége visszaadandó...

DIMITRIJEVIĆ S. gyógyszerésznél Aracs, Banat. 42.

'Izomerősítő embrocator.'

Nélkülözhetetlen bedörzsölő szer futás, uszás, kerékpározás, vívás, evezés, lovaglás és általában fokozott izomerőkifejtést igénylő atletikai és torna-sportot űzők trainingjei teljességének eredményességének elérésére...

Andrássy-út 84. Arad Földes K. Debrecezen: Mihalovits J. Győr Stadler M. Szabadka: Milassin J. Szeged: Barcsay C. Székesfehérvár: P. Ács Albert. 7275

Fekete selymekelmék... valaminél fehére és mindenféle más színűek legal gyári árakon, a valódiságról és tartósságról való jótállás mellett...

IZZADÁS ELLEN

láb, kéz, mell, hónalj, arcz stb.

valaminél a gyermek kipállása ellen feltétlen biztos szer a Hazslinszky-féle Universal-hintőpor. Ára 50 kr. Kapható Budapesten, 'Szt.-László' gyógyszer-tár Sándor-tér. 7260

A női szépség

emelésére, tökéletesítésére és fenntartására legkifinomult, teljesen ártalmatlan, vegyítettség és szirmentes készítmény a 7163 Margit Crème.

Rövid idő alatt szűrtet szepőt, májfoltot, pattanást, bőrtájkát (mit-esser) és minden más bőrbajt. Kismintja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is tőde fajos arczszint kölcsönöz, ára 50 kr., nagy 1 forint. Margit hölgypor 60 kr. 3 színben. Margit szappan 35 kr. Margit fogpó (Zahn-pasta) 50 kr. Készítő FÖLDES gyógyszer-tára, Aradon Deák Ferenc-utca 11. sz. Főraktár: Török József gyógyszer-tára, Budapesten Király-utca 12.

Kárpitos munkákban

elvéllalok úgy megrendeléseket, mint átölgozásokat mérsékelt árak mellett. Évek során át Angliában való munkálkodásom feljogosít engem azon ígérlet tevésére, hogy a reám bízott munkát a lehető legjobban fogom elvégezni. 7237

STEINER LIPÓT kárpitos és diszító Koronaherczeg-utca 3. II. udvar.

Salzerbad

3 St. Wien Westbalmst. Hainfeld, N. Oe. Tel. Teleph. Post. Ivó-, fürdő-, gyógy- és vizgyógyintézet; alpesi fürdőhely; az anyag-cserélt előmozdító konyhasó- és glauber-só-források, gyógygyimnasztika. Massage-, elektro-mos, diéta- és soványító kúra. Uszoda. Hotel. Villák. Tűerdő. Zene. Mérsékelt árak. Prospektus ingyen. 7201

Levélbélyeg-kereskedés

PRÜCKLER J. C. Budapesten, IV.. Régi posta-u. 5 Alapítottatt 1876. 7240 Veszek! Eladok! Cserélek!

Főiskolai Dr. KUN ZOLTÁN

igazg.-orvos... Vérvérvétel, vérzés-gyógyászat, vérszegénység, sápkórosok, gyengékedők, görválykórosok, lástalan tüdőbetegnek legjobb gyógyszere, 1 üveg ára 1 frt 80 kr. Hurut labdacsook, gromozhurut, tüdő- és gégehurut, tüdővés, hideglelés, malária, gümőkör ellen legkifinomult 1 üveg egésznek csukrozott labdaszere, 1 üveg ára 1 frt 80 kr. Női betegségek ellen leghasznosabb gyógyszer az IREI-GÁLÓ FOR 1 doboz 1 forint 20 kr. Dentiparin-szájvíz legjobban szájvízek fölött! Kitűnő óvszere a ragályos torokbajoknak is! Ára 60 krajczár. A Purpurin Crème arcz- és kékenőcsöknek meglepő hatása van! 5 nap alatt az arczról minden foltot eltávolít a hárszanyserűvé varázsolja. 1 tégely 1 frt 20 kr. Kapható a készítmény: TERSTY-INSZKY K. gyógyszerésznél Sárospatakon. 6839 Főraktár Budapesten: Török József gyógyszer-tárban, Király-utca. Dr. Budány Emília gyógyszer-tárban, Városház-tér. Minden drogus-üzletben és gyógyszer-tárban kaphatók.

FORGÁCSOK

Irta AHO JÁNOS. Finn eredetiből fordította POPINI ALBERT. Az esti órákban villanyvilágításnál. Belépő díj 50 kr. Gyermekjegy 30 krajczár.

31. SZÁM. 1897. BUDAPEST, AUGUSZTUS 1. 44. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VÁSÁRNAPI UJSÁG és (egész évre 12 frt... Politikai Ujdonságok együtt 12 félre - 6 *... Csupán a VÁSÁRNAPI UJSÁG (egész évre 8 frt... Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK (egész évre 5... 12 félre - 2.50... Külföldi előfizetésekre a postaiag meghatározott viteldij is csatolandó.

EMLEKEZÉS PETŐFIRE.

SEGESVÁRI véres ütközet negyvennyolczadik évfordulóját, július 31-dikét, hazafias ünneppá szentelte az erdélyrészi lelkes magyarság azzal, hogy egyszerre két művészi alkotást avatott föl s adott át rendeltetésének a gyászos végű csata örök emlékeztetőre: a csata-téri közös sír fölé állított honvéd-emléket és Segesvár városában Petőfi álló szobrát.

Aránylag nem nagy vidék rendezte ezt a kegyeletes szép ünnepélyt; de lélekben ott volt az egész ország, az egész magyar nemzet, és saját szívéből, saját lelkéből fakadóknak vette azokat a fenkölt érzelmeket s azokat a dicsőítő magasztalásokat, melyek az emlékművek leplezésénél a jelenlevők kebléből fölbuzogtak s a szónokok ajkairól elhangzottak.

Százával egymásra halmozott nemzeti hősök, névtelen félistenek porló hamvait rejti kebelében a honvéd-emlékkel megjelölt közös sírhalom. Vérök, poraik összefolytak úgy, hogy a képzelet is alig tudja őket egymástól különválogatni. De egy csak anyagilag vegyült össze velük. Ennek az egynek neve, szelleme oly fénytel ragyog ki az enyészet sötét sirdöreből, hogy tündöklését az egész művelt világ látja és bámulva csodálja és fogja csodálni időtlen időig. A nemzet nagy lantosa, Petőfi Sándor ő, kit a nagy idők épen a legjobbkor azért szültek, hogy varázshangú szószóólójuk legyen, hogy századunk szent igéit: az egyenlőséget, testvériséget és szabadságot ne csak apostolként hirdesse, hanem vére hullásával s hősi halálával is megpecsételje.

Vakító fénytel tűnt föl, mint valami hatalmas hullócsillag; gyönyörű ragyogással suhant át a magyar költészet égén, mint valami tüzes nyíl, s aztán nagy lobbanással lecsapódott a segesvári csatater fürgetegébe, hol végeképen elenyészett, mint valami káprázatos tünemény.

A harc zivatarnak elcsöndesülése után előbb némelyek, majd mind többen-többen nyomozták, puhaltolták, hogy hova lett s mivé lett a nemzet büszkesége, nagy költője, ki alig 7—8 évi rövid pályafutása alatt örök becsű művek egész kincsalmázával gazdagította részint épen ő vele és ő általa újászületett nemzeti költészetünket. De hiába való volt minden buzgó fürkészes, fáradozás. A 'Vasárnapi Ujság' hasábjain éveken át nagy gondal gyűjtött adatok halma-

PETŐFI BÁNDOR 1848-ÍKI ARCZKÉPE.

MATTONIÉ GIESSHÜBLER SÁVANYUKUT

ŐS BUDAVÁRA

juliusi műsor. A berlini symphonikus zenekar nagy hangversenye, Nowikow orosz ének-és tánczesoprt. 'Rainer' tiroli tánc-és énekesoprt. 'The sisters Walton' angol ének-és tánczesoprt. A m. kir. operaház ének-karából alakult Apolló férfi négyes. A magyar dal-és táncársulat. Katonazene felváltva, a honvédzenekar, a cs. és kir. 6-ik és 69. gyalogezred zenekara által, Balog Károly vezényelt zenekara, Miklós Pista szabaddal tambura zenekara, 3 class utcazi énekes oporrt, 1 spanyol utcazi énekes oporrt. Következően idő esetén: a 'Berlini symphonikus zenekar a meszetben, a 'Magyar daltársulat' és vegyes előadások a francia mulatóban, a 'Rainer' oporrt fedett helyiségben tartja előadását. 7195 Belépő díj: esti 6 óráig 20 kr, azontul 30 kr.

A már 40 év óta díszretreméltólag ismert, a m. kir. egészségügyi hatóság által jónak talált és engedélyezett

dr. SPITZER-féle

arcztisztító kenőcs

dr. SPITZER-féle

bőrszépítő szappan

Egy nagy tégely arczkenőcs ára 80 kr., kisebb 50 kr., szappan 50 kr. Utánzásoktól óvakodjunk! Csak Krajcsovic által Vukováron készített kenőcs valódi. Minden tégelyen Krajcsovic a készítő arczképe látható. Budapest, Király-utca 12. sz. Török J. gyógyszer-tára.

Szépség és egészség.

Korunk fényváltója az idegesség... Kinek van szepőlé? Ezrek mennek Carlsbadba... Serail arczkenőcsöz, mely nemcsak eltávolít mindenféle bőrtisztítástól, hanem az arczbőr vakító fehérré, tisztává és üdővé teszi. 1 tégely ára 70 kr. Arczpor hozsz 3 színben 70 kr. Postán franco küldve 1 frt 5 kr. Szappan hozsz 1 drb. 30 kr. Kapható Budapesten: Török József gyógyszer-táránál és minden magyarorsz. gyógyszer-tárban. 7192

CZERNY-féle

TANNINGENE

hajfestőszer

haj-és szakál- valaminél szemöldökfestésére, melyek a leggyorsabb módon, már egyszeri használatnál is egész biztosan visszanyerik azon kifogástalan, fényes szőke, barna vagy fekete természetesen színt, a melylyel megőrzés előtt bírtak s mely sem szappannal való mosással, sem a gőzfürdőben meg nem fakul. Ára 2 frt 50 kr.

Törvényesen védett, lelkismeretesen megvizsgált és valódi minőségben kapható

Anton J. Czerny ezégnél, Bécs, XVIII., Carl Ludwigstrasse 6 (saját házában).

Széküldés postai utánvétellel. Prospektus ingyen és bérmentve. Raktár a nagyobb gyógyszer-tárakban és illatszert-üzletekben. 6967 Vezérképviseletőség és magyarországi főraktár: Budapesten TÖRÖK JOZSEF gyógyszer-tárban.

ARANY KINCSTÁR

Nélkülözhetetlen tanácsadó minden család és hástartás számára.

Szerkesztette BENICZKY IRMA.

Második kiadás. Ara füzve 80 kr. Köve 1 frt.

FORGÁCSOK

Irta AHO JÁNOS.

Finn eredetiből fordította POPINI ALBERT.

Ara füzve 1 frt 20 kr.